

Berättelse

om hvad i Riket och dess Styrelse sig tilldragit
sedan sista lagtima Riksdag;

Gifwen Stockholms Slott å Rikssalen den 17 Januari 1872.

Den uti Berättelsen till 1870 års Riksdag omnämnda Vänskaps-, Handels- och Sjöfarts-Traktat emellan de Förenade Rikena och Japan, som genom befullmäktigade Dombud war afslutad i Tokyohama den 11 November 1868 och som erhållit Hans Maj:t Konungens ratifikation den 4 Juni 1869, har af Hans Maj:t Tennou af Japan blifwit ratificerad den 20 November 1870, och utvepningen af ratifikationerna har egt rum i Jeddo den 28 December samma år.

Den likaledes i Berättelsen till 1870 års Riksdag omnämnda, emellan de Förenade Rikena och Amerikas Förenade Stater, uti Stockholm den 26 Maj 1869, afslutade Konvention med dertill hörande Protokoll, angående utflyttade personers nationalitet, har blifwit af Konungen ratificerad den 9 Juli 1869 och den 14 Juni 1871 samt af Presidenten i Amerikas Förenade Stater den 17 December 1870. Ratifikationerna äro utveplade i Stockholm den 14 Juni 1871.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

Riksdags-Berättelsen.

Handels- och
Sjöfarts-
Traktat med
Spanien.

Emellan de Förenade Rikena och Konungariket Spanien har en Handels- och Sjöfarts-Traktat blifwit, i Madrid den 28 Februari 1871, afflutad. Ratifikationerna å denna Traktat äro gifna af Hans Maj:t Konungen den 19 Maj och af Hans Maj:t Konungen af Spanien den 30 Juli samt hafwa blifwit utweplade i Madrid den 1 Augusti samma år.

Deklaration
rörande han-
dels- och sjö-
fartsförbin-
delsen med
Danmark.

Angående wisfa bestämmelser till befrämjande af handels- och sjöfartsförbindelsen emellan Sverige och Danmark, särskildt med afseende på Öresund, är en Ministeriell Deklaration, den 22 September 1871, i Köpenhamn undertecknad och utweplad.

Justitie-
Statsmini-
sterns embets-
berättelse.

Semlikt de till Justitie-Statsministern från domstolar samt polis- och verkställande myndigheter för år 1869 inkomna uppgifter, har antalet af anhängiggjorda mål och ärenden nämnda år utgjort: af twistemål 45,025, deribland konkurs- och urarfwamål 1,905 och boskillnads-mål utan sammanhang med konkurs 118; af alla konkurs- och urarfwamål utan afseende derå om twistefråga i dem till domstols afgörande hänsejuti eller ej, 3,076; af skuldfordringsmål hos Kongl. Maj:ts Befallningshafwande 158,674; af andra civila ärenden 183,105; samt af brottmål 41,723. — Uti de samma år i första instans afgjorda brottmål hafwa åtalats 41,272 särskilda lagöfwerträdelser och blifwit sakfällde 32,763 personer, nemligen 29,459 män och 3,304 qwinnor. Bland dessa sakfällde dömdes till dödsstraff 5 män och 1 qwinna, till straffarbete 2,390 män och 444 qwinnor, till fängelse 634 män och 117 qwinnor, till annan urbota bestraffning 120 män och 9 qwinnor, samt till endast böter 26,310 män och 2,735 qwinnor. — Något dödsstraff har under ifrågawarande år icke blifwit inom Riket verkställdt.

Till befrämjande af ett skyndsamare afgörande af målen i Rikets Hofrätter hafwa dessa å nedannämnde tider sifstförslutna år hwar för sig arbetat å en afdelning utöfwer det å stat bestämde antal divisioner, nemligen Swea Hofrätt under årets sex första månader, Göta Hofrätt från årets början till wårseffionens slut samt Hofrätten öfwer Skåne och Blekinge under hela nämnde år; och har Kongl. Maj:t, i anseende dertill att i sifstbemälde Hofrätt balansen af oafgjorda mål fortfarande är högst betydlig, medgifwit, att denna Hofrätt finge än vidare från början af innewarande år till den 1 instundande November förstärkas med en öfvertalig division.

Tillökning af divisionernas antal i Rikets Hofrätter.

Efter wederbörandes förslag har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter rörande förändrad organisation af Rådstufwurätten och Magistraten i städerna Halmstad, Ystad, Göteborg, Sundswall och Wexjö äfwen som angående indragning af en Rådsmansbefattning i städerna Sala och Grenna samt förändring af tjenstgöringsfkyldigheten wid en dylik befattning i Calmar; hwarjemte Kongl. Maj:t fastställt ny ordning för Borgmästarewal i städerna Åskerjund, Lindsberg, Sala och Warberg, så och förslag till röstberäkning wid sådana wal i städerna Sundswall, Södertelje och Falköping.

Organisation af Rådstufwurätter och Magistrater.

Walordningar m. m.

På grund af gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. Förordningen den 1 Maj 1868 angående bouppteckningars och arffskiftens upprättande i stad, förklarar, att i städerna Sundswall och Wexjö Magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arffskiftesmän skall upphöra.

Upphörande af Magistraters rätt att förordna boupptecknings- och arffskiftesmän.

Med afseende å beskaffenheten af de lokaler, som i Uleå, Piteå, Engelholm och Lund begagnas för dessa städers arkiv, har, i enlighet

Öfwerlemnande af handlingar till Riksarkivet.

Berättelse om hvad i Riket och dess styrelse

med vederbörandes hemställan, nådig föreskrift meddelats, att de i nämnde arkiv befintliga domböcker, tänkeböcker och öfriga rättsfkipningen rörande handlingar, tillhörande tiden före 1736, skola till Riksarkivet öfverlemnas, för att för framtiden der förvaras.

Förändringar
i landets ju-
diciela indel-
ning.

För åstadkommande af önskwärd regelbundenhet i landets judiciela indelning har Kongl. Maj:t, uppå gjorda framställningar, förordnat: att hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Bräckan, $\frac{1}{2}$ mantal Brene, ett mantal Gundsbjörnbyn, $\frac{1}{3}$ mantal Ulfspasbo, ett mantal Sugeryr, $\frac{1}{4}$ mantal Rud och ett mantal Åkerud med Ringelanda, tillsammans $4\frac{3}{4}$ mantal, som i kyrkligt hänseende tillhöra Naggårds socken, samt hemmanen ett mantal Ammeliden, ett mantal Sjella östre, $\frac{1}{3}$ mantal Furuwed lilla, ett mantal Hålebäck, $\frac{1}{4}$ mantal Rjerbo, ett mantal Lomelanda, ett mantal Liden med Solliden, $\frac{1}{3}$ mantal Tarasferud, $\frac{1}{4}$ mantal Färängen och $\frac{2}{3}$ mantal Lund, tillhopa $6\frac{3}{4}$ mantal, i kyrkligt hänseende hörande till Verdals socken, skola skiljas från Wedbo härad och förenas med Walbo härad; samt att hemmanen Moshult N:o 1, ett mantal, Moshultamåla N:o 1, ett mantal, Påfwelsmåla N:o 1, $\frac{1}{2}$ mantal, Skrämbohult N:o 1 Korregård, ett mantal, Skrämbohult N:o 2 Södergård, $\frac{2}{3}$ mantal, Dskaremåla N:o 1, ett mantal och Gåsemåla N:o 1, ett mantal, eller tillhopa $6\frac{1}{4}$ mantal, utgörande den så kallade Moshults fjerding, skola från Konga härad öfverflyttas till Uppwidinge härad.

Förflyttning
af Krono-
arbetskorpsens
fästningslag
och Disciplin-
kompaniet.

I sammanhang med meddelade föreskrifter angående förändrade anordningar i afseende å Kronoarbetskorpsens etablisement å Carlsborgs fästning, har Kongl. Maj:t förordnat, att under innewarande år fästningsklassen af nämnde korps skall förflyttas från Carlsborg och i stället dit förläggas det för närwarande å ön Bollö i Carlskrona skärgård förlagda Disciplinkompaniet.

Sedan Kongl. Maj:t uppå Sjöförswars-departementets föredragning Yttre bewakningen wid straff-fängelset i Carlskrona. beslutat, att den yttre bewakningen wid straff-fängelset i Carlskrona skulle sednast den 31 Oktober nästlidne år upphöra att från Marinregementet utgöras, har den anordning träffats, att jemväl den yttre bewakningstjenstgöringen besörjes genom den för inre bewakningen affedda personal, hwilken för sådant ändamål blifwit behöfligen förstärkt.

Med anledning deraf att, likmätigt Riksdagens beslut, Statswerkets Anstafande af bröd åt fångar i wisja fångelser. magasin- och brödbakningsrörelse i landsorten med sifstlidne år upphört, har Fångwårds-Styrelsen erhållit nådigt bemyndigande att föranstalta, att bröd åt fångarne i Göteborgs och Bohus länsfängelse och straff-fängelset i Landskrona, för hwilka bröd förut levererats från kronobageri, bleswe på lämpligaste sätt anskaffadt.

Det nya kronohäftet i Westerwik har under år 1871 blifwit till Kronohäfte i Westerwik. begagnande upplåtet.

Sedan sifstförslutna års lagtima Riksdag bewiljat anslag för ordnande inom Nya Warfwet wid Göteborg af ett för fångar af mankön Fastställande af byggnadsritningar och kostnadsförslag. affedt straffarbetsfängelse med 392 celler, hafwa erforderliga byggnadsritningar och kostnadsförslag blifwit af Kongl. Maj:t fastställda.

Då bristen på tillräckliga arbetslokaler inom straff- och arbetsfångellet å Långholmen, hwilken i den mån fångantalet derstädes öfats Uppförande af en werkstadsbyggnad wid straff- och arbetsfängelset å Långholmen. blifwit allt större, befunnits medföra wäsendtliga olägenheter, särskildt med affeende å disciplinen bland fångarne, har Kongl. Maj:t uppdragit åt Fångwårds-Styrelsen att gå i författning om uppförande wid nämnde fängelse af en werkstadsbyggnad i enlighet med dershör uppgjord ritning.

Lagförändringar.

Följande af Kongl. Maj:t föreslagna, af Riksdagen antagna förordningar hafwa under nedannämnde dagar blifwit af Kongl. Maj:t utfärdade, nemligen:

1871 den 24 Mars, angående wissa förändrade föreskrifter i afseende å beräkning af tid för klagan mot Hofrätts utslag i brottmål;

- » den 5 April, angående förändradt stämmingsfätt i wissa fall; samt
- » s. d., angående förändrad lydelse af 10 Kap. 1 § Rättegångs-Balken;

hwarjemte Kongl. Maj:t den 3 Mars 1871 låtit utfärda nådig Kungörelse angående förändrade föreskrifter i afseende å upprättande och inläsande af fångförteckningar från militärhåften.

Öfwer en af sednaste lagtima Riksdag beslutad lagförändring, hwilken Kongl. Maj:t ansett sig ej böra bifalla, har Kongl. Maj:t meddelat sifflidna års urtima Riksdag försild berättelse, innesfattande jemwäl de skäl, som funnits hindra förslagets antagande.

Utlåtande af Högsta Domstolen öfwer lagförslag.

Under sifflidne år har Högsta Domstolen afgifwit infordradt underdånigt utlåtande öfwer det i berättelsen till 1871 års lagtima Riksdag omförmälda förslag till förordning angående wattenrätten.

Förslag till Utökningslag m. m.

Den Komité, som blifwit af Kongl. Maj:t tillsatt för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning angående utökningswäsendet, har under sifflidna år till Kongl. Maj:t inkommit med förslag till Utökningslag samt till förordningar dels om nya Utökningslagens införande och hvad i afseende derpå iakttagas skall, och dels angående stämmingsmän; och hafwa dessa förslag med dertill hörande motiver under hösten blifwit till trycket befördrade.

Under fjftlidne år har den i nåder förordnade Komité till ombe-
fjörjande af en reuifion utaf den gällande Ryrkolagen fortfatt fjtt arbete;
men är detsamma ännu ej afflutadt.

Ryrkolags-
komitéen.

Indelta arméens wapenöfningar år 1871 hafwa egt rum till den
utftäckning, fom underhållsreglementet bestämmer. Härunder hafwa
färskilda öfningar förfjiggått med regementenas timmermän, för att af
dem utbilda dugliga förgångsmän till i fjält förekommande förfkansnings-,
wägförbättrings- och broarbeten m. m., i hwilket affeende de officerare,
fom äro affedde att leda dessa öfningar, erhållit färskild underuifning
under fortifikationens fjältöfningar wid Carlsborgs fjästning. Samtliga
regementens och korpfers fkarpskyttar hafwa äfwen, i liffhet med hwad
under de fjednare åren egt rum, warit fannmandragne till färskilda möten.
Till de fanntidigt med rekrytmötena hållna förberedande underbefäls-
fkolorna har under år 1871 warit beordradt dubbelt fjå stort antal ele-
ver, fom wid de mot dessa fkolor fwaraude fjörre korporalsfkolorna,
hufwundfakligen i affigt att erhålla ett fjörre antal elev-ämnen till in-
fanteriets gemenfamma underbefälsfkola å Carlsborg.

Arméens wa-
penöfningar.
Indelta
arméen.

Bewäringsmanskapets wapenöfningar hafwa, i enliffhet med derom
utfärdade färskilda förefkrifter, warit fjå ordnade, att målffjutning under
1:fta bewäringsmötet kunnat ega rum i fjörre utftäckning än tillfjörne,
famt att 2:dra klaffens bewäringsmanskap under fjednare delen af rege-
mentismötet bliffwit fannöfwadt med ftabben och deltagit i då anbefallda
fjältmarscher.

Bewärings-
manskapet.

Infanteriets bewäringsmanskap af fjå wäl 1:fta fom 2:dra klaffen
har under wapenöfningarne begagnat gewär af fajtftällb bakladdnings-
modell. Sedan klädesbyxor bliffwit för bewäringsmanskapet anffaffade,

att användas när väderleksförhållandena dertill föranleda, hafwa sådana plagg under årets möten varit till begagnande utlemnade, hwarigenom bewäringen äfwen i afseende på beklädnad blifwit försatt i likställighet med stamtruppen.

Befrielse från wapenöfning emot erläggande af wiß afgift, som jemwäl för år 1871 varit bestämmd till 100 R:dr, har blifwit meddelad åt 842 bewäringsfkyldige. Deputom hafwa 835, såsom medlemmar af frivilliga skarpskytteföreningar, i exercis approberade bewäringsfkyldige varit befriade från 1:sta bewäringsmötet. Antalet bewäringseliter har under året nedgått till 89, häruti inberäknade de eliter, som blifwit från Flottans bewäringsområden uttagne.

Fälttjenst-
öfningar.

Förutom de fältmarscher i förening med fälttjenstöfningar gemensamt för stam och bewäring, som varit anbefallda under samtliga regementsmötena, och hwarunder, der så kunnat ega rum, närgränsande regementen och korpsen för winnande af en fullständigare öfning opererat emot hwarandra, har i närheten af huswundstaden, i trakten fring Södertelje och Brandalsund, hållits fältöfningar i samwerkam med skärgårdswapnet, hwilka öfningar, jemte fält- och bewakningstjenst, äfwen omfattat fältbefästningar, min-anläggningar, öfswergångar af wattendrag, fälttelegrafering och signalering m. m.

Fälttjenstöfningar i större skala hafwa deputom wid höstens början och sedan förden försiggått egt rum i Skåne, uti hwilka öfningar deltog största delen af inom första och andra militärdistriktet förlagda stamtrupper, äfwen som en del af i Stockholm garnisonerade trupper samt 3 bataljoner infanteri och 1 batteri artilleri af Norska arméen.

Underbefäls-
skolor.

Indelta arméens underbefälskolor å Carlsborg har under sommaren pågått i 75 dagar med ett antal elever af 40 underofficerare och 410

korporaler, volontärer och soldater. Indelta kavalleriets underbefälsfkola har hållits i Stockholm i 90 dagar, hwarwid underwisning meddelats åt 8 underofficerare och 42 man. Underbefälsfkolor för wärswade infanteriet och kavalleriet hafwa äfwen warit inrättade; och har underwisning i dessa fkolor meddelats efter samma grunder, som wid de nyh omförmälda. För såwäl de förberedande underbefälsfkolorna wid infanteriet och kavalleriet, som för underbefälsfkolorna hafwa åtskilliga nya läroböcker blifwit från trycket utgifna och till fkolorna utdelade.

En skjutfkola för officerare har under 2 månader af sommaren varit sammandragen å Drottningholm, till hwilken fkola kommenderats 24 officerare från arméens särskilda regementen och korpsar. Skjutfkola.

Föreskrifter hafwa blifwit utfärdade om anläggande äfwen inom tredje och sjerde militärdistriktet af skjutbanor till gemensamt begagnande af indelta infanteriet och de frivilliga skarpskytteföreningarne. De inom första och andra militärdistriktet redan anlagda skjutbanor hafwa under sommaren blifwit af samliga regementen och korpsar inom distriktet begagnade till målskjutningsöfningar kompaniis, enligt särskilda för dessa skjutöfningar gifna föreskrifter. Skjutbanor.

Antalet af frivilliga skarpskytteföreningar, som wid början af år 1871 utgjorde 252, har, derigenom att 8 föreningar blifwit under året upplösta, nedgått till 244 föreningar, hwilka tillsammans räkna 30,793 aktiva medlemmar. Dessa föreningar innehafwa fortfarande, genom förnyade lån, Kronan tillhörande gewär, dels till exercis och dels till målskjutning. De frivilliga skarpskytteföreningarne.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd. 2

Riksdags-Verättelsen.

Utom färsfilda skjutföningar inom länen, hwartill anslagna medel blifwit utdelade, har i Stockholm under sommaren en allmän täflings-skjutföring för medlemmar af de frivilliga skarpskytteföreningarne varit anordnad.

Fältsignal-
väsendet.

Anskaffning af fältsignal-materiel har under året fortgått enligt fastställd plan; och finnes för närvarande materiel till 3 fullständiga fält-telegrafafdelningar, hwilken materiel blifwit begagnad under fält-tjenstföningarne i Skåne, sedan till dess betjenande erforderligt antal befäl och manskap af fortifikationstrupperna under sommaren blifwit i fält-telegrastjenstgöring inöfwadt.

Uppfattningen af det fältsignalkompani, hwartill medel blifwit af Riksdagen bewiljade, pågår; hwarjemte kasernbyggnad för samma kompani är under uppförande.

Nya modeller.

Modeller hafwa blifwit fastställda å bajonettfäktningsgewär, skydds-tält för infanteri och kavalleri, åtskilliga sjukwårdsperjedlar, timmermans-troshwagnar och andra arméens troshwagnar jemte seldon.

Bestycknings-
planer.

För Warholms fästning, Rindö skans och de färsfilda jordbatterierna i Stockholms skärgård äro bestyckningsplaner fastställda; hwarjemte förslag blifwit uppgjorda till bestyckning af åtskilliga andra fasta verk.

Nya exercis-
reglementen.

Sedan de för utarbetande af förslag till förändrade exercisreglementen för såwäl infanteriet som kavalleriet tillsatta komitéer afslutat sina arbeten och deras förslag undergått pröfning, hafwa nya exercisreglementen blifwit fastställda för infanteriet och kavalleriet.

För vinnande af större erfarenhet och fullständigare utbildning i frigareyrket, än som under fredsofningarne kan erhållas, hafwa under år 1871 fyra Swenska officerare haft anställning i utländsk frigtjänst, hwilka officerare erhållit understöd från det för dylikt ändamål färfäldt bewiljade anslag.

Officerares
anställning i
utländsk frigt-
tjänst.

Utom här ofwan omnämnda reglements-komitéer hafwa under året varit i verksamhet: wapen- och befästnings-komitéen, artilleri-komitéen, komitéen för utarbetande af förslag till nytt fältförvaltningsreglemente, samt en komité för afgifwande af förslag till lämpligaste utredningen för infanteriet; hwarjemte en Swensk och en Norsk officer haft gemensamt uppdrag att utarbeta förslag till nytt reglemente för gymnastik och bajonettfästning.

Militär-
komitéer.

För bestyckningen af befästningarne i Stockholms färgård hafwa blifwit anskaffade 15 stycken 4" refflade kanoner med projektiler, samt ett lika antal 3" refflade kanoner med lavetter, äfvensom 24 stycken lavetter med släpor till granatkanoner. Sex stycken 8" refflade beladdningskanoner äro under tillverkning.

Fästnings-
artilleriet.

Bid artilleriwerkstäderna i Stockholm, hwilka werkstäder blifwit utwidgade och erhållit en del nya maskiner, har under året, utom nyss-nämnda lavetter och släpor, tillverkats 13 fältmedjor af ny modell samt 20 stycken handwerks- och packwagnar med tillhörande anspanspersedlar; hwarjemte 16 äldre fältmedjor blifwit förändrade samt åtskilliga redskapspersedlar förfärdigade.

Fältartilleriet.

Under loppet af år 1871 hafwa 20,000 stycken infanterigewär och 1,000 stycken karbiner blifwit tillverkade. För att kunna påskynda gewärs-

Gewärstill-
verkningen.

tillverkningen har en utwidgning af Carl Gustaf stads gewärfsfaktori blifwit beslutad och till större delen redan utförd, hvarigenom tillverkningen wid detta faktori bör kunna uppdrifwas till 20,000 gewär årligen.

Kopparpatroner.

Tillverkningen af kopparpatroner har fortgått så att det såsom erforderligt ansedda reserv-upplaget af dylig ammunition bör med år 1872 blifwa fylldt.

Byggnadsarbeten.

Ett nytt förrådshus, inrymmande materielen till sex batterier, har blifwit uppfördt i Christianstad. Wid ammunitionsförrådet i Stockholm hafwa åtskilliga mindre nybyggnader blifwit utförda; och hafwa kostnaderna för samtliga dessa byggnadsarbeten kunnat bestridas utan anlitande af extra anslag.

Tillsöfning i arméens materiel.

Med användande af medelstillgångar, som af Kongl. Maj:t år 1870 anwifats för åstadkommande af tillsöfning i arméens materiel, har under år 1871 anskaffats, bland annat: 2 hydrauliska höpresfar; 300 stycken troßfordon på fjedrar med seldon; säng- och gångkläder för sjukförrådets tillökande med 500 sängar; 18,000 stycken kapotter och 18,000 par klädesbyxor med tillhörande kalsonger för bewäringsmanskapet; samt materiel till 18,000 skyddstältdelar.

Deputom äro färskilda timmermansfordon med tillhörande materiel under tillverkning.

Wernlands Fältjägare-regemente.

Wernlands Fältjägare-regemente har, till såwäl manskap som materiel, blifwit från passvolantörerna till Kronan afmönstradt; och besörjes sedan 1871 års början anskaffningen af manskap och underhållet af materielen genom en direktion wid regementet för Kronans räkning.

S ändamål att befrämja utbildning af ett ökad antal befälsämnen wid arméen, har Kongl. Maj:t förordnat, att, med bibehållande till- Ökad antal volontärer wid indelta och wärswade arméen. vidare af det wid indelta kavalleriet hittills afsedda antal af 2 volontärnummer per squadron, antalet nummer för tjenstbare volontärers aflö- nande wid indelta infanteriet må för framtiden förökas från 2 till 4 per kompani; hvarjemte Kongl. Maj:t tillåtit regements- och korps- chefer wid såväl kavalleriet som infanteriet att, utöfwer berörda antal med löner försedda volontärer, ytterligare antaga volontärer utan lön, hwilka sistnämnde likväl under fredstid icke skola vara förbundne till annan tjenstgöring än bewistandet af ett års rekrytöfningar samt de år- ligen återkommande regementsmötena wid wederbörande regementen och korpsen.

Likaledes har Kongl. Maj:t, i afseende på wärswade arméen, til- låtit, att, utöfwer det antal volontärer, som enligt gällande stadganden redan nu kan wid hvarje kompani, squadron eller batteri antagas, och hwilka volontärer böra i nummer insättas, wederbörande regements- och korpschefer må kunna antaga volontärer utom nummer, hwilka sednare icke böra äläggas annan tjenstgöring, än genomgående af ett års rekryt- öfningar och för öfrigt deltagande i de årligen förekommande exercis- öfningarne med det äldre manskapet.

Till fullföljande af widtagna förberedande åtgärder för en förändrad Krigsskolan å Carlberg. organisation af Krigsskolan å Carlberg hafwa ytterligare föreskrifter, rör- rande elevens intagande derstädes, blifwit wederbörande meddelade; till följd hwaraf de lärjungar, som efter wårterminens slut 1873 och fram- gent blifwa wid Krigsskolan intagne, skola före inträdet derstädes hafwa fullgjort rekryt- och regementsmöte wid indelt regemente eller korps, eller motsvarande öfningar wid wärswad trupp, samt wid Krigsskolan erhålla

underwisning endast i militära ämnen, med skyldighet att wid Krigsskolan fullgöra två års praktiska öfningar.

Salpeter-till-
werkningen.

I anledning af Kongl. Maj:ts beslut om minskning af kruttillverkningen för Kronans räkning, hafwa wisja åtgärder för minskning, inom Norrbottens och Westerbottens län, i tillverkningen af salpeter, affedd att af staten inlösas, blifwit anbefallda; i sammanhang hwarmed förefriswits, att hädanefter några tjänstemän med lön eller arswode på stat ej må antagas i och för salpetertillverkningen och uppbörden deraf.

Befästnings-
arbeten.

Fästningsbyggnadsarbetet wid Carlsborg samt befästningsarbetena i Stockholms skärgård hafwa fortgått efter af Kongl. Maj:t fastställda arbetsplaner, i den mån anwisade medelstillgångar sådant medgifwit. De extra försvarsarbeten i Stockholms skärgård, hwartill medel disponerats af det s. k. mindre kreditivet, hafwa under året blifwit fullbordade. Man för ordnande af befästningsarbetena i Carlskrona skärgård har blifwit fastställd och arbetena derstädes äro påbörjade.

Topografiska
korpens ar-
beten.

Topografiska korpens arbeten under år 1871 hafwa omfattat: vinkel-mätning för afflutande af den år 1870 på Tuna hed uppmätta basens förening med hufwudtriangelnätet genom Dalarne; astronomisk ortbestämning af två triangelpunkter i sammanbindningsnätet; trigonometrisk höjdbestämmning af åtskilliga triangelpunkter emellan den uppmätta basen och Bottniska wiken; triangelmätning af första ordningen i Helsingland; fältmätning och dermed i samband stående höjdmätning i Calmar, Kronobergs och Östköpings län; anskaffande af kart-materialier till under arbete warande mellersta del af generalkartan öfwer Sverige; hwarförutom till öfning i fältmätning för generalstabs-officerare och officerare af ar-

méen en f. k. öfningsafdelning varit sammandragen till trakten af Åfkersfund.

Åf Topografiska korpens karta öfwer Sverige i skalan 1:100,000 hafwa kartbladen Ottenby, Calmar, Carlskrona och Ljungby utgifwits under år 1871; bladen Elmestad, Lessebo, Kongsbacka och Warberg äro färdiga att utgifwas i början af år 1872; bladen Mönsterås, Lenhofda, Werjö, Nissafors, Malmköping, Trosa och Stockholm äro under gravering. Desutom har korpens under år 1871 utgifwit en karta öfwer Calmar län i skalan 1:200,000.

Nådiga Kungörelser hafwa under den 9 November 1871 utfärdats dels angående ändring i föreskrifterna rörande rekryts wid indelta arméens ålder wid antagandet; dels angående hwad iakttagas bör för bildande af kapital, att för indelta arméens manskap wid dess afgang ur krigstjensten wara att tillgå.

Utfärdade
kungörelser.

Från anslaget till understöd åt behöfwande efter 1808 och 1809 års frig qwarleswande Landtvärnsmän har ett belopp af 28 R:dr kunnat tilldelas en hwar till sådant understöd berättigad sökande.

Understöd åt
f. d. Landtvärnsmän.

Rustningarne wid sjöwapnet år 1871 hafwa, lifasom föregående åren, hufwudsakligen haft till föremål att bereda öfning för befäl och manskap, i hwilket ändamål företagits:

Öfning och
rustningar wid
sjöwapnet.

Expeditioner med korvetten af Chapman för Sjökadetternes öfning till Atlantiska Oceanen, med ångkorvetten Gefle, under wåren, till Medelhafwet och med korvetten Josephine till Norra Amerika och Westindien, samt med korvetten Norrköping till Södra Amerika och Goda Hoppssudden;

Öfningsexpeditioner i Österjön och Kattegat med monitorn John Ericsson och briggen Nordenskjöld, denna sednare jemväl för vetenskapligt ändamål, samt i Mälaren, Stockholms skärgård och Österjön utanför en del af Sweriges östkust med en skärgårdsestader, hwaraf kanonbåtarna Alfild och Swenssfund en tid af sommaren woro detacherade att medverka wid nedläggningen af en telegrafskabel emellan Gotland och Öland;

En expedition i vetenskapligt ändamål till de arktiska farvattnen och kusten af Grönland med kanonångslupen Ingegerd och briggen Gladan; samt

Expeditioner i Stockholms skärgård med 2 kanonångbåtar, 1 chefsfartyg, 1 landstigningskanonslup och 1 bombkanonslup, för utförande af skjutföningar med Exercisskolans korporals- och rekryt-afdelningar, samt med skonerten Amphion, ångslupen Thyra och erforderligt antal pramar och båtar, för anställande af öfningar med minors utläggning och intagning samt sjömine-materiels i allmänhet handterande, äfvensom i Carlskrona skärgård, Drefund och Kattegat med 2 skeppsgeössebriggas; hwarförutan ångförvetten Thor och ångfartyget Sköldmön m. fl. varit utrustade till verkställande af transporter m. m.

Under den swårare årstiden hafwa, i ändamål att wara till hjelp åt fiskare, äfvensom åt haverister och nödställda fartyg, varit stationerade: wid norra delen af Bohuslänska kusten kanonbåten Ingegerd, wid rikets westkust kanonbåten Gunhild, som äfwen verkställt lodningar i Kattegat, samt wid kusten af Gotland kanonbåtarna Alfild och Swenssfund.

Personals
instruktion.

Under sistlidne år har, likasom förut, tjenstledighet bewiljats yngre officerare af Flottan, för att lemna dem tillfälle att genom tjenstgöring å

främmande nationers frigsfartyg bereda sig öfning och derunder blifwit dem tillagda stipendier af dertill afsedda medel. Utffilliga af befälet wid fjöwapnet hafwa beordrats utrikes, för att der taga kännedom om särffilda för fjöwapnets utbildande wigtiga ämnen; hwarjemte tillfälle fortfarande lemnats åt officerare, tillhörande fjöwapnet och desß korpsfer, att begagna underwisning wid Krigshögskolan å Marieberg, Gymnastiska centralinstituttet samt Teknologiska instituttets bergsskoleafdelning, med åtnjutande under tiden af stadgade förmåner. Wi Sjökrigsfkolan i Stochholm, för hwilken ny stat blifwit utfärdad, hafwa under året 42 kadetter och elever åtnjutit underwisning, af hwilka 1 kadett blifwit utexaminerad samt 2:ne elever på egen begäran fått lemna fkolan.

En komité har blifwit tillsatt för uppgörande af förslag till personalens wid fjöförswaret organisation och plan för desß öfningars ordnande.

Komité för uppgörande förslag till personalens organisation m. m.

För Marinregementets öfwerflyttning wid 1872 års ingång till arméen hafwa alla förberedande åtgärder blifwit widtagna.

Marinregementets öfwerflyttning till arméen.

Ny reglering af läkarepersonalen wid fjöwapnets stationer har blifwit fastställd och i öfwerensstämmelse dermed förändrade aflöningsstater för denjamna utfärdats.

Ny reglering af läkarepersonalen.

De bewäringsffkyldige inom fjöwapnets områden hafwa gemensamt med landbewäringen, under befäl från arméen, undergått wapenöfning, med undantag af Blekinge läns bewäringsmanskap, som exercerats af Marinregementets befäl; och hafwa, i afseende på inuönstrade bewäringsffkyldige, som tillhört frivilliga skarpsfytteföreningar, tillämpats bestämmelserna i nämnda Rungörelsen den 11 Augusti 1863.

Bewäringsmanskapets öfning.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afđ.

3

Riksdags-Verättelsen.

Flottans
fartyg.

Arbetena å monitorn Lofe hafwa afflutats och fartyget levererats till Kronan. Utskilliga förbättringar å ångkorvetten Balders maskineri återstå ännu att utföra.

En bepantrad mindre kanonbåt, "Fenris", är färdigbyggd wid Bergsunds mekaniska verkstad, men anbefalld profsur dermed af is hindrad. Tvänne bepantrade större kanonbåtar, "Gerda" och "Hildur", äro wid Bergsunds och Ingeniören Lindbergs i Stockholm verkstäder till skrof och maskiner nära färdigbyggda, men hafwa icke kunnat fullbordas, enligt uppgift, i anseende till uteblifwandet, utöfwer bestämd tid, af de i England beställda pansartornen.

Mera omfattande reparationer äro utförda å fregatten Vanadis samt kanonångsluparne Åslög, Sigrid och Alfheld, äfwenfom mindre reparationer verkställda å flera af sjöwapnets jemte lots- och fyr-inrättningens fartyg.

Den år 1832 byggda skonerten Falk är under året försäld och de för frigsbruk otjenliga bewärade roddfartygen utrangerade.

Å trenne till nybyggnad anbefallda bepantrade kanonångbåtar för skärgårdsförswaret, af hufvudsakligen enahanda konstruktion med de nybenämnda Gerda och Hildur, hafwa anbud infördrats.

Nya signal-apparater å sjöwapnets fartyg hafwa blifwit antagna.

Hus och byggnader
wid stationerna.

Utskilliga reparationer af hus och byggnader å stationerna hafwa under förra året blifwit verkställda, hwaribland en mera omfattande af båtsmanskasernen wid Stockholms station, och åtgärder widtagna för ett i tekniskt såwäl som ekonomiskt afseende nödigt befunnet sammanförande af verkstäder och inrättningar å Carlskrona stations warf.]

Anskaffning af
gröfve kanoner
m. m.

Fyra stycken 8,08-tums refflade bakladdningskanoner med nödiga projektiler hafwa blifwit anskaffade, äfwenfom inköp anbefaldt af en mi-

traillense från Gatlings Guns Company's fabrik i Amerika och för min-
förfvaret af torpedos, utaf Harvey's uppfinning, från England, äfwen-
som ett parti groffornigt frut från Belgien.

Sjömätningar hafwa år 1871 fortsatt uti Stockholms skärgård Sjömätning-
gar.
från föregående årets slutpunkter wid Wätö, Rådmanö och Björkö samt
Djockö och Widdinge med flera klippgrupper, och utsträcks nord- och west-
wart hän längs fasta landet, med alla wikar och sund, till Norrtelje och
Björkö norra udde, samt af skärgårdens återstående nordliga del, inne-
fattande Söderarms-, Gislunge och Arholma skärgrupper, förbi fyrarne
Näsakubben och Simpnäsflubb, upp till Björkö nordöstra udde; hvarjemte
lodningar utförts nordwardt hän wid på tre mil till sjö, utanför kusten
af Waddö-landet till klippan Torfbådan en mil söder om Gripshamn.

Triangelmätningar å Norrlandska kusten hafwa, i sammanhang med
nästlidne års slutpunkter å Rönnskär och Degerberget, $3\frac{1}{2}$ mil norr om
Skellefteå, fortgått så, att nödiga signalbyggnader och observationer, för
punkternas bestämmande, under sommaren medhunnits till Jerusalem och
Walfstuteberget, 3 mil norr om Ratan, utgörande en landsträcka af 8 mil.

En kustkarta öfwer Hanöbugten med Bornholm och en specialkarta
öfwer Bohuskusten från Måsefjärs fyr till Hällö fyr hafwa färdiggrä-
verats, hvarjemte större delen af de äldre karteplåtarne blifwit försedda
med nödiga rättelser, m. m.; och äro under gravering en generalkarta
öfwer Östersjön och Kattegat samt en specialkarta öfwer en del af Bohus-
kusten.

Från boktryckspressen har utgifwits 13:de häftet af "Underrättelser
för sjöfarande"; och å kopparpressen hafwa omkring 7,200 stycken sjöfört
blifwit tryckta.

Sjöfartewerket kommer att, wid 1872 års början, uti militäriskt och tekniskt hänseende ställas omedelbart under Sjöförswars-departementets inseende.

Fyranläggningar.

På Rödkallen utanför Luleå är en ny fyr-anläggning påbörjad och boställshusen uppförda, äfvensom på Gråklubben wid Skags udde utanför Drnsfölds-wik en ny fyr anlagd, bestående af ett jernfyrtorn med tillhörande boställshus.

Den på Eggegrund utanför Gefle befintliga fyr har förändrats från olje- till fotogén-fyr.

På Kapellsudden å Slands östra kust är jemväl en ny större fyr-anläggning påbörjad och boställshusen uppförda, samt underwattensarbetet för beredande af fast grund till en blifwande fyr på grundet Dämman i norra delen af Calmar sund under utförande.

Nya fyranläggningar äro desutom fullbordade å ön Hven i Öresund och på Skrifwareklippan wid Warberg.

Räddningsanstalterna för skeppsbrutne och de för sjöfartens betryggande anbragta sjömärken hafwa omsorgsfullt widmakthållits, och de för lots- och fyr-personalens barn inrättade underwiseringsanstalter warit flitigt besökta.

Styrelsen öfwer lots- och fyrinrättningen jemte lifräddningsanstalterna å rikets kuster kommer att från och med 1872 års början öfwerflyttas från Förvaltningen af Sjöärendena till Lotsdirektören.

Extra maskinisters antagning.

I likhet med hvad nästföregående ären egt rum, har, till afhjelpande af brist på maskinister wid samtidig rustning af flera utaf sjöwäpnets ångfartyg, tillåtelse meddelats till antagande af extra maskinister.

Med användande af de utaf Riksdagen bewiljade kreditiv har den förbättrade pensioneringen af sjöförswarets såwäl embets- och tjenstemän samt betjente som gemenskap kunnat upprätthållas i enlighet med derför meddelade föreskrifter.

Pensionering
gen wid sjö-
wapnet.

Den wid stationerna af båtsmän utgjorda handräkning har blifwit från och med den 1 November 1871, i någon mån inskränkt och i stället antagne magasinsträngar, arbetare och handtlångare med daglön.

Insfränkning
af båtsmäns
wid stationer-
na användan-
de till hand-
räkning.

Ny båtsmansrotering har egt rum af några f. d. posthemman i Ny rotering. Gefleborgs län och af ett kronohemman i Hallands län.

Nådig Kungörelse angående ändring i gällande föreskrifter i fråga om fartygs ommätning har utfärdats den 5 Maj 1871, samt nya Reglementen fastställt: för aflöningsberäkning under sjökommanderingar, och i sammanhang dermed förändrade bestämmelser angående aflöningswilkoren för de wid sjöwapnet anställde läkare-stipendiater; för Flottans Skeppsgosse-korps samt för Skeppsgossekolan i Carlskrona, som derjente erhållit ny aflöningsstat; och har Amiralitets-barnhuskolan derstädes blifwit förändrad till en folkskola för Amiralitets-församlingen.

Utfärdade kun-
görelse och
reglementen.

Siftförflutna året har, likasom de två närmast föregående, varit för jordbruket gynnsamt. Skörden, synnerligast af wårskåd, har i allmänhet utfallit tillfredsställande. Höafkastningen har äfwen i allmänhet varit god. Mindre gynnsamt har deremot förhållandet med rotfrukt-skörden på flera orter wisat sig, och potatisen har mycket allmänt varit angripen af torröta.

Jordbruket och
deß binärin-
gar.

Ladugårdsförfeln och mejerihushållningen hafwa omfattats med stort intresse. Större mejeri-aktiebolag samt filialafdelningar af de äldre hafwa

på åttfylliga ställen bildats, och exporten af mejeriprodukter och slagtdjur har fortfarande varit i stigande. Utställningarne wid det sistlidna sommar i Göteborg hållna trettonde allmänna Swenska landtbruksmötet lemnade ett ojäfaktigt bewis på de wackra framsteg, boskapsföötjeln under de sednare åren gjort inom landet, äfwensom på den utweckling, inhemska tillwerkningen af redskap och maskiner för landtbrukets behof redan uppnått.

Twå nya fabriker för åstadkommande af artificiella gödningsämnen hafwa under året bildats, den ena inwid Stockholm, den andra i Göteborg.

En ny betsockerfabrik har af ett aktiebolag inrättats i Wadstena.

Stamholländerierna.

I anledning af derom gjord framställning har Kongl. Maj:t, genom nådigt Bref den 7 Januari sistlidet år, förordnat om indragning af dittills warande järkfilda Styrelsen öfwer stamholländerierna samt uppdragit åt Landtbruks-Akademiens Förvaltningskomité att utöfwa inseendet öfwer desfa holländerier, jemte förvaltningen af de till dem anwifade medel.

Fisfjerinärigen.

Fisfjerierna omfattas på flera orter med större intresse samt börja handhafwas omsorgsfullare än tillföre. Under år 1871 hafwa 22 nya fisfodlingsanstalter blifwit inrättade inom Westerbottens, Wester-Norrlands, Gefleborgs, Wermlands, Örebro, Kronobergs, Hallands och Malmöhus län. Underhandlingar hafwa under året pågått dels med Danmark om gemensamma bestämmelser rörande fisfets bedrifwande i Öresund och dertill stötande delar af Skattegat och Östersjön och dels med Ryssland om utfärdande af en internationel stadga angående fisfet i Torneå elf; men desfa underhandlingar hafwa hittills icke ledt till någon följd.

Med anledning af åtskillige fiskares från Bohus län förda klagan deröfwer, att de lede intrång uti sin näring af Norske fiskare, har Kongl. Maj:t, efter Kommers-Kollegii hörande, genom nådig Kungörelse af den 5 siftilidne Maj meddelat närmare bestämmelser angående det område, inom hwilket fisket på Sweriges westra kust är rikets innebyggare uteslutande förbehållet.

Geologiska detaljundersökningar hafwa under året utförts inom Geologiska under-Stockholms, Södermanlands, Christianstads, Malmöhus och Örebro län på en sammanlagd areal af 24 quadratmil samt öfwerfigtsrekognosceringar inom Wermlands, Kopparbergs och Semtlands län.

I sammanhang med de geologiska undersökningarne hafwa sådana i agronomisk sifstning utförts wid Skottorp i Halland och Tosterup i Skåne.

Kongl. Maj:t, som den 15 siftilidne December förehaft frågan om Ekonomiska kartverkets ställande under styrelse och ledning af Chefen för Topografiska sifsta torpsen. tillwägabringandet af ett närmare samband mellan de Topografiska, Ekonomiska och Geologiska kartverken, har derwid, bland annat, förordnat, att Ekonomiska kartverket såwäl i Norrbottens län som och i öfriga delar af riket skall från och med år 1873 ställas under styrelse och ledning af Chefen för Topografiska korpsen.

Följande, näringarne rörande allmänna författningar hafwa under Författningar, som röra näringarne. år 1871 utfärdats, nemligen: den 23 Februari Kungörelse angående åtskilliga ändringar i och tillägg till stadgarne för Teknologiska institutet i följd af dels civilingenjörsundervisningens ordnande wid institutet och dels intagande derstädes af elever i wisja läroämnen; den 26 Juni Förordning angående wilkoren för tillverkning af bränwin samt Kungörelser af samma dag dels rörande wisja förändringar i §§ 10, 23 och 26 af

Förordningen den 21 Maj 1869 angående wilkoren för försäljning af bränwin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, dels angående förhöjning i afgiftsrestitutionen wid utförsel af bränwin till utrikes ort; den 18 Augusti förnyad Ordningsstadga för bränwinsbrännerierna i riket; den 22 i samma månad Kungörelse angående ändringar i Förordningen den 7 December 1866, rörande wilkoren för försäljning till förtäring på stället af win, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker; den 23 September angående meddelande wid wisfa navigationsffolor i riket af underwisning för bildande af lokomotivförare; den 26 Oktober angående lindring tills widare uti de genom Kungörelsen den 4 Maj 1814 stadgade afgifter, som af Swenska till Storbritanniska hamnar ankommande handelsfartyg till understöd för Swenska kyrkan i London skola erläggas; samt den 28 November angående wilkoren för utlännings behörighet att biträda wid fringsförande af waror till salu.

Sweriges deltagande i nordiska industriför- och konstutställningen i Köpenhamn år 1872.

Sedan från Kongl. Danska Regeringen till Kongl. Maj:t öfverlemnats inbjudning i afseende å Sweriges deltagande i den nordiska industriför- och konstutställning, som innewanande år kommer att ega rum i Köpenhamn, har Kongl. Maj:t under den 25 fiftlidne Augusti förordnat en komité i ändamål att widtaga de i sådant hänseende erforderliga förberedande åtgärder; hwarjemte Kongl. Maj:t under den 15 derpåföljande September, i enlighet med bemälda komités förslag, utsatt kommissarie för ifrågawarande utställning.

Polytekniska utställningen i Moskwa.

I anledning af sårskilda hos Kongl. Maj:t gjorda framställningar i fråga om understöd åt Swenska industriidkare för deltagande i den polytekniska utställning, hwilken i Moskwa kommer att öppnas den 11 Juni och fortfara till den 13 September innewanande år, har Kongl.

Maj:t under den 5 nästlidne December, jemte förklarande att det må ankomma på styrelsen för Swenska Slöjdföreningen att ensam eller tillsammans med tillkallade sakkunnige män förmedla förbindelsen mellan Sweriges industriidkare och den Ryska komitéen för utställningen samt i öfrigt ombeförja allt hwad för Sweriges deltagande i samma utställning kan wara af nöden, bland annat medgifwit, att de föremål, som af bemälde styrelse warda till utställning i Moskwa antagna, må, wid förändring å Swenska statens jernvägar, afgiftsfritt forslas till Stockholm och likaledes, efter utställningens slut, från Stockholm åter till den ursprungliga affändningsorten, om egaren önskar få dem dit återförda.

Sedan anmäldt blifwit, att från wederbörande Kongl. Storbritan-^{Sweriges deltagande i 1872 års konst- och industriutställningar i London.} niske komité ankommit inbjudning till Sverige att deltaga äfwen i 1872 års konst- och industriutställningar i London, har Kongl. Maj:t under den 15 sifftlidne December förordnat en sårskild nämud, som skall ega widtaga de i berörda afseende erforderliga åtgärder m. m.

Utom de författningar, som här ofwan blifwit omnämnda, har Kongl. Maj:t under sifftlidna år utfärdat: den 28 Juli Kungörelse angående ändringar i det af Kongl. Maj:t den 4 Juni 1869 fastställda förnyade nådiga reglemente för städernas bolag till försäkring af lösegendom; den 21 Juli Reglemente för begagnande af Dalslands kanal; den 18 Augusti Cirkulär angående ändring i och tillägg till nådiga Instruktionen af den 10 November 1855 för landshöfdingarne i rikets län samt de wid Vänsstyrelserna anställde tjänstemän; den 12 Maj och 15 September Kungörelser angående förändringar i och tillägg till resereglementet af den 10 November 1865; samt den 9 December Kungörelse angående förhöjning i legan för kungs- och kronoffjuts från 80 öre till en Riksdaler 20 öre milen.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

4

Riksdags-Berättelsen.

Malmö stads
utträdande ur
Malmöhus
läns lands-
tingsområde.

I anledning af gjord framställning och sedan Chefen för Statistiska Centralbyrån upplyst att folkmängden i Malmö den 31 December 1870 utgjort 25,725 personer, har Kongl. Maj:t under den 14 sifflidne April funnit godt, jemlikt § 1 i Förordningen om landsting den 21 Mars 1862, i nåder förklara ej mindre stadgandet i åberopade §, att landstinget i hvarje län skall vara sammansatt af ombud från länets såväl härad eller tingslag som ock städer, än äfwen hvad mera i samma förordning föreskrifves, icke vidare ega tillämpning å staden Malmö, som förty icke kommer att för framtiden i Malmöhus läns landsting deltaga.

Statens jern-
vägsbyggna-
der.

Arbetena å den wid 1871 års början återstående delen af **nordvästra stambanan** mellan Carlstad och Arwika blefwo i Juni månad fullbordade; och har derigenom en oafbruten jernvägsförbindelse mellan de förenade rikena och deras hufwudstäder från och med den 19 i samma månad kommit till stånd.

Sammanbindningsbanan genom Stockholm, hwilken redan år 1870 begagnades för godstransport, blef, efter utförande af återstående arbeten å stationshuset och banhallen, i Juli månad förklidet år upplåten äfwen för persontrafiken.

Å **östra stambanan** mellan Norrköping och Linköping med utsträckning till Gäddede, 5 mil i längd, hafwa arbetena under sifflidna år påbörjats och derunder så framskridit, att alla å hela sträckan förekommande jord- och bergsprängningsarbeten blifwit i det närmaste afflutade samt 1 mil bana belagd med sfenor och omkring $\frac{1}{2}$ mil ballastad.

Å **norra stambanan** mellan Upsala och Sala, 5,8 mil, hafwa arbeten utmed hela linien under år 1871 påbörjats och så fortgått, att tillsammans omkring 3 mil blifwit färdigterrasserade; hwarjemte grundlägg-

ningsarbeten för der förekommande broar utförts och flera af dem fullbordats.

Undersökningsarbetena för norra stambanans fortsättning norr om Gefle—Dalabanan, i riktning från Storvik å nämnde bana öfver Bollnäs, Ljusdal, Torpshammar och Östersund till Norska gränsen, äfvensom mellan Torpshammar och Sundswall, utgörande en sammanräknad längd af 58½ mil, hafwa under siftilidna år blifwit afflutade.

Jernvägsundersökningar.

Äfwenledes har förlidet år undersökning blifwit verkställd för jernvägs anläggning i trenne alternativt föreslagna riktningar mellan Carlsborgs fästning och westra stambanan med anslutning till denna stambana wid Töreboda, Wåring eller Sköfde.

Statens jernvägstrafik har under år 1871 blifwit utsträckt å 6,3 mil, sedan linien Carlstad—Arwika och sammanbindningsbanan genom Stockholm blifwit till allmänt begagnande upplätta.

Statens jernvägstrafik.

Genom tillkomsten af dessa bandelar utgöra nu statens jernvägar ett sammanhängande nät af 111,1 mil.

I afseende å samtrafiken med de Norska jernbanorna blef i April månad 1871 öfwerenskommelse träffad med direktören för de Söndenfjeldska statsjernbanorna, hwilken öfwerenskommelse, i de delar sådant erfordrades, af Kongl. Maj:t fastställdes den 9 derpåföljande Juni; och har Kongl. Maj:t medelst nådigt Bref af den 26 siftilidne Oktober förordnat om nedsättning i afgifterna för telegramwexling mellan wiså Swenska och Norska jernvägsstationer.

Genom färskilda nådiga Bref af den 9 siftilidne Juni har Kongl. Maj:t fastställt dels afgifter för sammanbindningsbanans genom Stockholm begagnande, dels den förhöjning till 30 öre per mil i tredje klassens passagerareafgift, som af Riksdagen föreslagits.

Rörelsen å stambanorna har, jemförd med föregående års, wisat en ej obetydlig tillväxt, i följd hwaraf jemväl trafikinkomsterna lemnat ett färdeles tillfredsställande resultat.

Allmänna
väg- och wattenbyggnads-
arbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och wattenbyggnadsarbeten, som under år 1871 fullbordats, äro följande de wigtigaste, nemligen:

Wäganläggningar:

från Tönköping förbi Niko och Åsen;
mellan Sackas och Gellivara i Norrbottens län;
mellan Arwidsjauris kyrkoby och Awawiken i samma län; och
mellan Timmergatan och Fulu elf i Kopparbergs län.

Wägomläggningar:

mellan Traheryds och Markaryds gästgifwaregårdar samt från
Wexjö till Uppwidinge häradsgräns i Kronobergs län;
från Gnesta jernvägsstation förbi Hallsta backar samt mellan Eskilstuna
och Sparreholm i Södermanlands län;
mellan Gusfums bruk och Söderköping i Östergötlands län; samt
mellan Tängelanda gästgifwaregård och hemmanet Rådane i Elfsborgs län.

Myrtdikningar

inom Alnö socken af Wester-Norrlands län; samt

Sänkningar

af Malma, Eneboga och Sundby sjöar i Södermanlands län; af
sjöarne Flaten, Långsjön och Drefwiken i Stockholms län; samt af
Långsjön, Elfgårdesjön och Källsjön i Upsala län.

Rörande förhållandet med Statsverkets inkomster och utgifter må här meddelas, att en på grund af sednast avslutade rikshufvudhof eller den för år 1869 upprättade liquid emellan Stats- och Riksgäldskontoret öfver nämnda års öfverskott, besparingar och brister utvisar ett saldo Statsverket till godo af 1,279,219 R:dr 21 öre, hvarför Statskontoret sedan erhållit godtgörelse.

liquid emellan
Stats- och
Riksgäldskontoret
för år
1869.

Enligt en i Statskontoret uppgjord approximativ beräkning öfver förhållandet för år 1870 kommer deremot liquiden med Riksgäldskontoret för nämnda år att sluta med ett saldo Riksgäldskontoret tillgodo af omkring 3,450,000 R:dr; och då äfwen under 1871 uppbörden af några bland de wäsentligaste statsinkomsterna inlutit med wida större belopp, än som uti årets stat derför beräknats, hwadan betydliga öfverskott å dessa inkomstitlar komma att uppstå, har Statskontoret redan varit i tillfälle att i afräkning på öfverskotten å Statsverkets inkomster till Riksgäldskontoret leverera för år 1870 tre millioner och för år 1871 fyra och en half millioner Riksdaler.

Förhållandet
under åren
1870 och 1871.

Jordeböfsarbetet i Kammar-Kollegium har under 1871 så fortssfridit att jordeböckerna för Stockholms, Blekinge, Kronobergs och Skaraborgs län nu äro granskade och att granskningen af jordeböckerna för Upsala, Christianstads och Gotlands län blifwit påbörjad.

Jordeböfs-
arbetet i
Kammar-Kol-
legium.

Till afhjelpande af en i Kammarrätten uppkommen balans har under större delen af nästlidne år ledamöternas antal derstädes varit förstärkt med twänne adjungerade biträden och arbetet fortgått å två särskilda divisioner.

Kammar-
rätten förde-
lad på två
divisioner.

Verkställighet af den wid 1869 års Riksdag beslutade förändring med grundräntor och kronotionde. För genomförande af den wid 1869 års Riksdag beslutade förändring med grundräntor och kronotionde. grippande förändring i afseende på grundräntor och kronotionde, hwilken skall börja att tillämpas wid utgörandet af 1871 års räntor och tionde, hafwa erforderliga verkställighetsförefrifter blifwit meddelade.

Krono-
arrenden.

Till följd af beslut wid 1870 års Riksdag har förordnats att för framtiden alla arrenden af statens egendommar må bestämmas i penningar.

Tackjerns-
tionden.

Tackjernstionden har med nästlidna år upphört att utgå.

Hwitbets-
sockertillwerk-
ningsavgiften.

För uppgörande af förslag till grunder för bestämmande af den nya skatt, som enligt beslut wid 1869 års Riksdag skall från och med den 1 Juli 1873 utgå af den inhemsta hwitbetssockertillverkningen, har en särskild kommission af sakkunnige män blifwit af Kongl. Maj:t tillsatt.

Om arbetning af mantals-
skrifningsför-
ordningen.

Likaledes har en komité blifwit tillsatt för att i den af 1871 års lagtima Riksdag angifna fystning omarbete gällande Mantalskrifningsförordning, och i sammanhang dermed föreslå de ändringar i andra författningar, som för ändamålet winnande kunna finnas erforderliga.

Förhöjd kort-
stämpelavgift.

Den af sednaste lagtima Riksdag beslutade förhöjning af kortstämpelavgiften från 12 skillingar Banco till 75 öre Riksmünt för hwarje kortlek har genom nådig Kungörelse blifwit påbjuden till iakttagande från och med början af innewarande år.

Ändringar i
Tullstadgan.

I syfte hufwudsakligen att befria fartyg från dem enligt 1860 års Tullstadga åliggande skyldighet att wid insegling till wisfa stapelstäder

anlöpa den utanför belägna inloppsstationen och der undergå visitation, hafwa åtskilliga ändringar blifwit i nämnda stadga widtagna.

Med anledning af den nordwestra stambanans fullständiga öppnande hafwa, i ändamål att, såwidt möjligt, tillgodogöra den allmänna rörelsen fördelarne af berörda nya kommunikationsanstalt, åtskilliga bestämmelser rörande tullbehandlingen af waror och postpaketer, som på jernväg förändas emellan Swenska och Norska orter, blifwit meddelade.

De underhandlingar, som, enligt hwad i sednaste Berättelsen omnämdes, General-Tullstyrelsen erhållit uppdrag att med wederbörande Danfck tullmyndighet inleda i frågor rörande båda ländernas inbördes handel och sjöfart, hafwa hufwudsakligen blifwit personligen i Köpenhamn bedrifna af Swenska tullwerkets chef samt ledt till uppgörande af ett förslag till öfwerenskommelse, hwilket sedermera gjorts till förämål för widare behandling i diplomatisk wäg.

För Södertelje har medgifwits en utwidgad införsels- och inklärringsrätt af hufwudsakligen enahanda beskaffenhet som den, hwilken förut tillkommit Skellefteå och Lyselil, hwarjemte förordnats, att fartyg, som i Södertelje eller annan Mälarehamn intagit last, må i Södertelje till utrikes ort utflareras.

Sedan staden Falkenberg fullgjort de för tillgodonjutande af staden bewiljad stapelrätt föreskrifna wilkor, har wanlig tolagserfättning swarande 5 procent af stadens årliga tulluppbörd, blifwit staden från och med nästlidna år tillerkänd.

Någon ansökning om bewiljande af undsättning i misfwärt har icke under 1871 till Kongl. Maj:t inkommit.

Jernvägs-
postföring.

Efter nordwestra stambanans upplåtande för trafik emellan Carlstad och Arwika, har till hela linien Laxå—Charlottenberg utsträckt tjänstgöringsområdet för den postkupon-expedition, som dithills befarit linien Laxå—Carlstad; och har samtidigt dermed indragits diligensposten emellan Carlstad och Arwika. Afwen å den nyöppnade jernvägen emellan Fröwi och Lindesberg har från och med nästlidna December månads ingång daglig postbefordring kommit till stånd.

Landsvägs-
postier.

Den postbefordring, som verkställes med skjuts, har blifwit ytterligare utwidgad genom inrättande af nya och utsträckning af förutvarande postier. Sälunda upprättade nya postlinier äro: Wexjö—Emmaboda—Calmar, Fläckjum—Göteborg resp. Skene, Borås—Limmared, Ölme—Kungsåskog, Trelleborg—Östra Torp och Enköping—Westerås. Å en del förutvarande linier har deremot postföringen funnat antingen alldeles indragas eller också inifrånkas eller förändras.

Sjöpost-
föringen emel-
lan Göteborg
och England.

Till underlättande af den högst betydliga affärsförbindelsen emellan Göteborg och England har med det rederi, som under friget emellan Dyfland och Frankrike bestridde postföring emellan Göteborg och London en gång i weckan fram och åter, förnyadt aftal träffats att mot ersättning i ett för allt af 8 £ Sterling för hwarje fulländad resa fram och åter fortfarande besörja ifrågawarande postföring.

Sjöpostfö-
ringen i Sundet.

För att under vintermånaderna betrygga postföringen emellan Sverige och Danmark, hwilken, efter upphörande af vinterpostfarten på Stralsund, är af synnerlig wigt, har postångsfartyget Polhem blifwit för- lagdt i Sundet för att användas wid de tillfällen, då naturförhållanden hindra förbindelsens underhållande med de enskilda fartyg, som eljest i

sådant affeende ansittas, men möjlighet för postfartyget förefinnes att framtränga.

Till beqwämlighet för personer, boende i hufvudstaden å Söder-
maln, har ett filialpostkontor blifwit i denna stadsdel öppnadt.

Filialpostkon-
tor å Söder-
maln.

Till posterpeditioner hafwa blifwit uppflyttade poststationerna i Wara
och Säffjö, hwaremot postkontoren i Skanör, Wrigstad och Sollebrunn
samt posterpeditioner i Håkantorps, Töreboda och Charlottenberg blifwit
förändrade till poststationer. Postanstalter af sistnämnda slag hafwa
desutom öppnats i Bograngen, Boda, Brunsberg, Edane, Fagerås, Kil
och Skäre inom Vermlands län, wid Gamla Lödöse, Limmared och
Mellerud i Elfsborgs län, wid Gringsboda och Mättraby i Blekinge län,
wid Olommersträff och Korpilombolo i Norrbottens län, wid Gnarp i
Gefleborgs län, wid Färjestaden i Salmar län, wid Wedewåg i Drebro
län, wid Unnarud i Söndköpings län och wid Stora Luma i Koppar-
bergs län. Deremot har poststationen i Amneröd blifwit indragen.

Förändringar
med äldre
postanstalter.

Nya post-
stationer.

Indragen
poststation.

Sedan numera posthemmansffjutsen, hwilken icke ansetts böra be-
tunga med paketbefordran, blifwit helt och hållet affskaffad, har paketbe-
fordringen blifwit utsträckt till alla postkontor och posterpeditioner i Riket
samt desutom till 16 poststationer.

Paketpost-
föring.

Antalet orter, i hwilka lokalförrespondensen fortskaffas genom post-
verkets bresbärare, utgör numera 62.

Lokalförre-
spondens.

Uti gällande bestämmelser, rörande postförhållandena till Norge, har
widtagits den förändring, att dels afgiften för rekommenderade försän-
delsor blifwit nedsatt till hwad i afgångslandet betalas för inländska
Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

Postförhållan-
dena till
Norge.

5

dylika försändelser, och dels postförskottinrättningen utsträcks jemväl till paketer.

Penningeför-
sändning ge-
nom post-
stationer. Då den betydliga inskränkning, som enligt hittills gällande föreskrifter egt rum i afseende på tillfälle till penningeförsändning genom poststationerna, i väsendtlig mån minskade det gagn, som den brefwexlande allmänheten eljest kunde hemta af dessa postanstalter, har till afhjelpande af denna olägenhet förordnats, att tills vidare poststation må till besordran under öppen rekommendation emottaga penningebref, hwilkas kontanta innehåll icke öfwerstiger 2,000 Riksdaler.

Tillåtelse att
utlemna
ofrankerade
bref. Till afhjelpande af de stora olägenheter, hwilka wisat sig vara ofskilljaktiga från det förut gällande owilkorliga förbudet mot utlemnande till adressat af bref, som icke af afsändaren försetts med erforderligt antal frimärken, har förordnats att dylika bref få tillsvidare under wisfa wilkor adressaternas tillhandahållas.

Frankofuvert
och brefkort. Från och med innewarande års början hafwa frankofuvert och brefkort, hwardera å 12 öre, blifwit till begagnande införda.

Postförsändel-
sers antal. Hela antalet postbefordrade försändelser uppgick år 1870 till 13,360,440 emot 12,721,833 under år 1869.

Tidningar. Under 1870 requirerades genom Postverket tidningar till ett antal, som, om hwart kvartal för hwarje tidning räknas färskildt, utgjorde 225,010 exemplar. Sammanräknade kostnaden för dessa tidningar, postförwaltarearswudet deri inberäknadt, belöpte sig till 548,076 R:dr 30 öre.

Personbefor-
dring. Samma år befordrades i postdilignens 14,778 resande, eller 1,739 mindre än året förut.

Under nästlidna års fälttjänstövningar i Skåne har för första gången sedan lång tid tillbaka gjorts försök med anordnande af fältpost och för sådant ändamål ett fältpostkontor och två fältpostexpeditioner varit under tiden inrättade, hvilka allt efter öfningarnes fortgång förflyttades från och till ort.

För den telegrafiska förbindelsen med Gotland har en ny, efter bästa nya elektriska telegraflinier och stationer. nu kända konstruktion försärdigad kabel med en ledningstråd blifwit nedlagd emellan Bölinge på Öland och Kronwalls fästläge på Gotland samt från dessa ställen genom landledning föränats med telegrafstationerna i Borgholm och Wisby. Derjemte har det elektriska telegrafnätet för öfrigt blifwit utsträckt genom anläggning af nya linier: från Göteborg öfver Kongelf till Marstrand, från Göteborg till Särö, från Norrtelje till Arrholma (i Stockholms norra skärgård) samt från Linköping till Göta kanalstationen Berg, hvarvid inrättats: statstelegrafstationer i Marstrand, Arrholma, Särö och Kongelf samt privattelegrafstation i Berg.

I sammanhang med öppnandet af elektriska stationerna Marstrand och Arrholma hafwa de optiska stationerna Hisingen, Arrholma, Furu-Indragning af optiska stationer. sund, Tjockö och Söderarm blifwit indragna.

Ytterligare ledningstrådar hafwa upplagts å linierna Upsala—Nya ledningstrådar. Stockholm och Wimmerby—Ekejö.

Den sedan år 1859 pågående ombyggnaden af äldre telegraflinier med begagnande af stolpar, hvilka till skydd mot röta blifwit särskildt beredda, har under nästlidna år fortskridit så, att numera endast en Ombyggnad af äldre linier.

sträcka af 51,7 geografiska mil eller 6 procent af landliniernas sammanlagda längd icke äro försedda med andra än wanliga, oberedda stolpar.

Telegram-
antalet. Telegrafkorrespondensen, som under år 1870 uppgick till 597,283 telegrammer eller 5,3 procent mera än under år 1869, har under år 1871 wisat sig wara i fortfarande tillväxt.

Telegrafwer-
kets inkomster
och utgifter. Telegrafwerkets inkomster, som år 1870 öfwerstego utgifterna för samma år med 87,952 R:dr 92 öre, synas, såwidt nu dömas kan, komma att för år 1871 lemna ett ännu betydligare öfverskott.

Telegram-
porto till
Gotland. För underlättande af telegramwerling med Gotland å de tider, då postförbindelsen med nämnda ö är genom naturhinder afbruten, har förordnats att under sådana tider portot för inländska telegrammer till Gotland skall utgå med endast hälften af den för inländsk telegramwerling i allmänhet fastställda afgift.

Kostnaden för
1871 års tele-
grafbyggnads-
arbeten. För år 1871 års telegrafbyggnadsarbeten har ett belopp af omkring 200,000 R:dr blifwit användt.

Svenska tele-
grafnätets
längd. Sedan det Svenska telegrafnätet under år 1871 utwidgats med 29,5 mil i linier och 58,9 mil i trådledning, uppgår hela längden af de förra till 951 och af de sednare till 2,015 geografiska mil. Med inberäkning af privattelegrafstationerna utgör hela antalet af de under Telegrafstyrelsens inseende stående stationerna 131, hwaraf 122 äro elektriska och 9 optiska.

Telegraf-
konferensen i
Rom. Vid den telegrafkonferens, som under nästlidna December hållits i Rom, har Svenska telegrafverket enligt nädigt förordnande varit representeradt af werkets chef.

Den för Telegrafstyrelsen och Stockholms telegrafstation afsedda En lokal för Telegrafstyrelsen och Stockholms telegrafstation.
 lokal i Kronans egendom N:o 2 wid Skeppsbron i Stockholm har, efter fullbordad inredning deraf, blifwit under nästlidna år tillträdd af bestämda styrelse och station.

Arealen af kronoparkerna har under år 1871 öfats med 4,374,775 Nya kronoparker.
 qwadratref, bestående af en kronopark med ett område af ungefär 27 qwadratmil, i Norrbottens län, betydliga parker i Elfdals och Särna samt Lima och Transtrands socknar i Kopparbergs län samt en mindre flygsandsmark i Blekinge.

Å 12 kronoparker i Wester-Norrlands och 1 i Gefleborgs län har Förfälsning af flerårig afwertningsrätt å kronoparker.
 afwertningsrätt för 5, 10 å 15 år å tillhoppa 406,000 bjelk- och timmerträd af minst 12 decimaltum diameter 6 fot från roten förfälsats till sex särffilda köpare för en summa af 876,659 R.dr.

Hushållningsplaner hafwa blifwit fastställda för 36 särffilda skogar, Fastställda hushållningsplaner.
 dels kronoparker, samt dels allmänningar och koställsskogar å tillsammans 250,190 qwadratref.

Liksom år 1870 hafwa äfwen under nästlidna år såväl 3 extra Åtgärder mot skogsåverkans i Norrland.
 jägmästare som ett betydligt antal extra bewakare varit anställda i de norra länen, företrädeswis Norrbottens och Westerbottens län, för hämmande af skogsåverkningarne derstädes; och har kostnaden dertför utgjort 21,175 R.dr.

Till betryggande deraf ätt wid fastställande af flottningstaxor för Bewakande af Kronans rätt wid fastställande af flottningstaxor.
 wattendrag i de norra länen Kronans rätt warder behörigen iakttagen, hafwa erforderliga förefskrifter blifwit meddelade.

Nya stadgar
för skogsläro-
verken.

För de allmänna skogsläroverken hafwa nya stadgar utfärdats.

Fridlysnings-
tiden för hjort.

Fridlysningstiden för hjort har blifwit utsträckt till likhet med den för rådjur, så att den räcker från och med den 1 Januari till och med den 31 Augusti.

Ny embets-
lokal för
skogstyrelsen.

Skogstyrelsen har under nästlidne år inflyttat i sin nya lokal i Kronans egendom N:o 2 wid Skeppsbron i hufvudstaden.

Förfäljning af
obligationer
tillhörande
1870 års stats-
lån.

Af de femprocentsobligationer, som utfärdats för det enligt 1870 års Riksdags beslut upplagda fonderade statslån å högst Fyrtio millioner R:dr, har Riksgäldskontoret förfälat:

under Maj—December 1871

efter pris af 98 procent: obligationer å ett nominelt belopp

af R:dr 2,752,100: —

efter pris af 98½ procent d:o d:o d:o d:o „ 3,550,300: —

d:o d:o 99½ d:o d:o d:o d:o d:o „ 270,100: —

d:o d:o 100 d:o d:o d:o d:o d:o „ 383,800: —

d:o d:o 100½ d:o d:o d:o d:o d:o „ 1,138,600: —

och d:o d:o 101 d:o d:o d:o d:o d:o „ 76,000: —

Summa R:dr 8,170,900: —

Rättegång
med staden
Stettin bilagd
genom förlit-
ning.

Det af staden Stettin gjorda anbud, att genom förlifning bilägga en emot Swenska Kronan wid Stockholms Rådstufwurätt anhängiggjord rättegång angående betalning af en i 17:de seklet Kronan af staden lemnad försträckning, har blifwit af Kongl. Maj:t antaget och i följd deraf befallning meddelats om utbetalande till stadens ombud af den summa, 116,838 R:dr, som Riksdagen för ändamålet ställt till Kongl. Maj:ts disposition.

Enligt den öfverfigt af hypotheksinrättningarnes ställning wid 1870 års flut, som i Finans-departementet upprättats efter uppgifter från Allmänna hypotheksbanken och de färfkilda hypotheksföreningarne, utgjorde summan af de amorteringslån, hypotheksföreningarne då upptagit, efter afräkning af hvad derå amorterats, 172,687,206 R:dr 55 öre, eller i rundt tal 10,512,000 R:dr mera än wid 1869 års flut. Af denna summa tillhörde 79,116,207 R:dr 20 öre lån, som af hypotheksföreningar upptagits före Allmänna hypotheksbankens inrättande, och 93,570,999 R:dr 35 öre lån, som negocierats genom fjftnämnda inrättning.

Hypotheksbanken och hypotheksföreningarne.

Allmänna hypotheksbankens ffuld för amorteringslån utgjorde 100,756,433 R:dr 26 öre, oberäknadt 5,653,575 R:dr 76 öre till Riksbanken för fastighetslån, som af hypotheksbanken öfvertagits.

Af Hypotheksbankens femprocents=obligationer har under näftlidne år förfälts ett belopp af 12,429,500 R:dr. Förfäljningspriset å dessa obligationer har under samma tid varit i jemnt ftigande, så att det, efter att wid årets början hafwa utgjort . 96½ procent

höjdes till	97	„	den 16 Januari,
„	97½	„	„ 10 Februari,
„	98	„	„ 15 Juli,
„	98½	„	„ 20 Juli,
„	99	„	„ 29 Juli,
„	99½	„	„ 17 Augusti,
och „	100	„	„ 21 Augusti,

hwilket pris ännu wid årets flut war det gällande.

S följd af obligationspriset's successiva ftegring har banken varit i tillfälle att efterhand nedsätta kapitalrabatten å de till föreningar utgående förfräckningar, så att denna rabatt, som wid årets början utgjorde 3¼ procent

Berättelse om hwad i Riket och dess styrelse

och fänktes till 3 proc. i Februari,
 " 2½ " i April,
 " 1½ " i Juli,
 och " ½ " i Oktober,
 funnat med årets utgång alldeles upphöra.

Fastställt pris
 för Carolinens
 emottagande i
 Kronans
 kasjor.

För att befordra användandet i den allmänna rörelsen af Caroliner, har fastställts ett wißt pris, hwartill dessa guldmynt tills widare emottagas i alla Kronans kasjor.

Bankerna.

Antalet sedelutgifwande banker har under år 1871 icke undergått någon förändring, men en bank utan sedelutgifning, nemligen aktiebolaget Stockholms Handelsbank, har, efter erhållen otkroj, den 1 Juli öppnat sin rörelse, samt twänne filialbanker, Norrbottens och Christianstads, slutat sin verksamhet.

Bankrörelsen.

Verkningarne af årets goda fförd och andra gynnsamma förhållanden gifwa sig tillkänna jemwäl i bankernas ställning.

Metalliska tillgångar.

Riksbankens metalliska kassa, som den 30 September 1870 utgjorde i rundt tal 16,847,500 R:dr, hade den 30 September 1871 öfats med 10,659,800 R:dr till 27,507,300 R:dr samt uppgid den 23 nästlidne December till 30,750,720 R:dr 55 öre.

Om den regel, som gäller i afseende på Riksbanken, nemligen att fordringar i utländskt mynt och wexlar, betalbara på utländsk ort, betraktas såsom metallisk valuta, tillämpas äfwen på de enskilda såwäl sedelutgifwande som icke sedelutgifwande bankerna, så bör, i fråga om samtliga bankernas metalliska kassa, ofwannämnde belopp ökas med motsvarande slags tillgångar, tillhörande de enskilda bankerna. Beloppet

här af kan väl ej här noggrannt uppgifwas, men i utländska, till betalning icke förfallna weklar egde siftnämnda banker den 30 September 1871 8,586,000 R:dr emot 2,893,000 R:dr wid samma tid år 1870.

Sammanfattas ställningen den 30 sifftlidne September uti samtliga dåwarande egentliga bankinrättningar, rörande hwilka uppgifter offentliggöras, nemligen Riksbanken, 26 sedelutgifwande enskilda banker, 9 filialbanker, Skandinaviska kreditaktiebolaget samt aktiebolaget Stockholms handelsbank, så wisar sig, jemfördt med förhållandet samma dag år 1870: på upp- och affrisningsräkning en ökning från 25,903,400 till 25,955,200 R:dr, eller med 51,800 R:dr; på depositionsräkning en ökning från 57,543,900 till 71,087,100 R:dr, eller med icke mindre än 13,543,200 R:dr. Beloppet af diskonterade inrikes weklar har från 42,348,800 R:dr den 30 September 1870 stigit till 49,889,700 R:dr samma dag år 1871, och således ökats med 7,540,900 R:dr. Deremot hafwa utestående lån, hwilka den 30 September 1870 utgjorde 63,682,100 R:dr, till samma dag 1871 minskats med 3,084,600 R:dr, och uppgingo således siftnämnde dag endast till 60,597,500 R:dr. Å kassakreditiv utestod den 30 September 1871 ett belopp af 39,514,700 R:dr emot 37,969,800 R:dr samma dag år 1870, utwisande alltså denna rörelsegren en ökning af 1,544,900 R:dr.

Bankernas
upplånings-
och utlånings-
rörelse.

Af utelöpande banksedlar har beloppet från 65,766,600 R:dr den 30 September 1870 stigit till 75,323,900 R:dr den 30 September 1871, hwilket innebär en tillvärt på ett år af 9,557,300 R:dr och på två år af icke mindre än 17,678,900. Af siftnämnda tillvärtsumma belöpte på Riksbanken 3,157,400 R:dr och på de enskilda bankerna 6,399,900 R:dr.

Utelöpande
banksedlar.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

6

Riksdags-Verättelsen.

Bankernas
förråd af obli-
gationer. Bankernas tillgångar i obligationer, oberäknadt hvad som tillhörde de enskilda bankernas grundfonder, utgjorde den 30 September 1871 22,394,500 R:dr emot 19,492,000 R:dr samma dag år 1870.

Finans-depar-
tementets till-
syn öfver
bantrörelsen. Under nästlidne år hafwa genom Finans-departementets försorg sär-
skilda undersökningar blifwit anställda uti fem sedelutgifwande banker äfvensom i Skandinaviska kreditaktiebolaget.

Dramatiska
theaterhuset
blifwer stats-
egendom jemte
all de Kongl.
Theatrarnes
lösegendom.

Sedan Riksdagen bewiljat af Kongl. Maj:t äfskadt bidrag till liqui-
derande af de Kongl. Theatrarnes gäld mot vilkor att såväl den Dra-
matiska Theaterns fasta egendom, som all de båda Kongl. Theatrarne
tillhörig lösegendom blefwe statsegendom, hafwa både det s. k. Drama-
tiska theaterhuset och onförmälda lösegendom, det förra genom formligt
salubref, blifwit till statsverket öfverlätna samt wården af theaterhuset
öfwertagits af det embetswerk, som har inseende öfver Kronans öfriga
egendomar i hufwudstaden, hwarjemte i afseende på lösegendomen, som
kommer att förblifwa under Theaterstyrelsens disposition, förordnats att
bemälde styrelse årligen skall meddela uppgift å de med samma egendom
inträffade förändringar, på sätt som redan är stadgadt angående de
statsverket tillhöriga möbler och inventarier å de Kongl. flotten.

Religions-
wården.

Hwad religionswården inom den Swenska kyrkan beträffar, hafwa
enahanda förhållanden egt rum som under näst föregående år, äfwen i
afseende på prestbristen.

Religions-
undervisning-
gen.

Den kommitté, som med anledning af Ryrkomötets underdåniga
skrifwelse den 1 Oktober 1868 erhållit uppdrag att utarbete förslag till

ny Katekes, hwilket bör föreläggas näst sammanträdande Kyrkomöte till granskning, har fortfarande varit i werksamhet.

Svenska Bibelformissionen, som, enligt Kyrkomötets hemställan, fått sig anbefaldt att omarbete sin år 1861 utgifna prof=öfversättning af Nya Testamentet, har nu hunnit så nära afsluta detta arbete, att det anses kunna under loppet af år 1872 genom trycket allmängöras. — De utlåtanden, som Kongl. Maj:t från Teologiska Fakulteterna wid universitetet och från Ecclesiastiska Konsistorierna infordrat öfwer den af Bibelformissionen utarbetade tolkning af Gamla Testamentets kanoniska skrifter, hafwa under sistlidet år fullständigt inkommit och derefter blifwit till Kommissionen öfwerlemnade.

Bibelföfver-
fättningen.

Till uppförande af tolf nya kyrkor, till ombyggnad, utwidgning och reparation af fem, till tornbyggnad å fyra, samt till altare, predikstolar, läktare, orgelfaçader m. m. i tretton kyrkor hafwa föreslagna ritningar blifwit af Kongl. Maj:t gillade och fastställda. Öppna bref om tillåtelse att genom kollekt och stambot insamla bidrag till kyrkobyggnaders be-
kostande har Kongl. Maj:t utfärdat för åtta församlingar.

Kyrkobyggnad-
der.

Af de genom wederbörande Nämnder enligt Förordningen den 11 Juli 1862 uppgjorda förslag till ordnande af presterskapets löneinkomster föredrogos under sistlidet år inför Kongl. Maj:t 123, utaf hwilka 5 återförwifades till ny behandling af Nämnderna och 118 stadfästes, nemligen: inom Stockholms län 2, Upsala 2, Södermanlands 1, Östergötlands 8, Östföping 1, Kronobergs 7, Blekinge 3, Kristianstads 29, Malmöhus 32, Hallands 1, Göteborgs och Bohus 2, Skaraborgs 10, Vermlands 2, Westmanlands 6, Kopparbergs 3, West-Norrlands 3,

Presterskapets
löneförmån er.

Semtlands 4 och Westerbottens 2. — Vid 1871 års utgång woro tillsammans 1,144 sådana ärenden slutligen afgjorda, och omkring 170 pastorat återstodo, för hwilkas presterkap lönerogleringar ännu ej blifwit af Kongl. Maj:t fastställda.

Sedan Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga proposition, bewiljat jemwäl för år 1871 ett anslag af 10,000 riksdaler, att till förbättring af de swagast lönade komministrars, kapellpredikanters samt pastorats- och socken-adjunkters lönewilkor utaf Kongl. Maj:t disponeras efter de grunder, som warit bestämda för användandet af de förut till samma ändamål anwisade medel, och Domkapitlen på nådig befallning afgifwit förslag angående de lönetillskott, hwilka ansetts wara till de oundgängligaste behofwens fyllande erforderliga, har nämnda anslag, som jemte behållningar från föregående åren funnits kunna för 1871 medgifwa de swagaste lönernas uppbringande till omkring 810 riksdaler, blifwit i förhållande härestet af Kongl. Maj:t utdeladt.

Presterliga lä-
genhetens del-
ning m. m.

I sammanhang med ordnandet af presterkapets lönesförmåner hafwa regeringsnämnderna förehaf till behandling åtskilliga förslag om delning af pastorat, hwilkas storlek ansetts hinderlig för fjälwårdens ändamåls- enliga handhafwande. Vid nådig pröfning af de frågor i detta hänseende, hwilka under nästlidet år hos Kongl. Maj:t förekommit, har sådan åtgärd beslutits i afseende på tre gäll, ett inom hwardera af Westmanlands, Semtlands och Westerbottens län. Deremot har funnits nödigt att till ett förena två pastorat i Östergötlands län, hwilka hwart för sig ej kunnat lemna tillräcklig inkomst för en kyrkoherdes anständiga bergring. Dessutom har Kongl. Maj:t, på Nämndernas förslag, funnit godt att, jemwäl i sammanhang med beslutad reglering af den presterliga aflöningen inom wederbörande pastorat, förordna om inrättande af åtta

nya komministratorer, om indragning af fem komministerstjänster, en kapellpredikants- och en sockenpredikantsbefattning, samt om några hemmans förläggande från ett till annat kyrkosamhälle.

På underdånig ansökan om utsträckning af den i nädiga Brevvet Universiteten. den 16 April 1870 bestämde tid för afläggande af de enligt förut gällande föreskrifter erforderliga prof för filosofiska gradens vinnande, har Kongl. Maj:t tillåtit, att filosofie kandidat-examen må till och med vårterminen 1873 samt disputationisprof för filosofiska graden till och med vårterminen 1874 få wid begge universiteten enligt hittills gällande bestämmelser afläggas.

Efter af lärarekollegiet wid Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet. gjord och af Kanslersämbetet för Upsala universitet förordad hemställan, har Kongl. Maj:t medgifvit en sådan förändring af 80 § i de för bemälda institut den 26 April 1861 utfärdade stadgar, att i de fall, då medicine licentiaten icke kunna erhållas för amanuensis-tjänsterna wid institutets kliniker, äfwen medicine kandidater, som med goda witsord slutat sin tjänstgöring på klinikerne, må, uppå framställning af dessas föreståndare, till nämnda befattningar af Kanslersämbetet förordnas.

Antalet af lärjungar wid statens elementarläroverk och pedagogier Elementarläroverken och Pedagogierna. uppgår för närvarande till omkring 12,500.

På grund af undergången afgangsexamen wid elementarläroverken hafwa under det förflutna året 630 ynglingar erhållit mogenhetsbetyg såsom i denna examen godkände.

Den kommitté, åt hwilken Kongl. Maj:t uppdragit att verkställa revision af gällande Stadga för rikets allmänna elementarläroverk, har numera i det närmaste afslutat sitt arbete.

Den af Kongl. Maj:t förordnade kommissionen att granska de till elementarläroverkens tjänst utgifna läroböcker inom den matematiska och den naturvetenskapliga undervisningens område, samt att afgifwa utlåtande rörande de grundsatser, efter hvilka sådana läroböcker böra lämpligen uppställas, har efter avslutadt arbete under sifftlidne månad inkommit med betänkande i ämnet.

Sedan vederbörande myndigheter, till följd af förefristen i nådiga Cirkulärbrefwet den 10 Mars 1869, afgifwit underdåniga yttranden i fråga om den besparing af lärarekraster, som kunde uppkomma förmedelst det fullständiga genomförandet af de i nådiga Kungörelsen af nyhännumde dag påbjudna förändringar i läroverksstadgan, har Kongl. Maj:t funnit godt anbefalla indragning af en kollegatjänst wid elementarläroverket i Luleå.

Uppå underdånig framställning af Domkapitlet i Westerväs har Kongl. Maj:t beslutat, att pedagogien i Avesta skall wid nuvarande läsårs slut indragas.

Kongl. Maj:t har funnit godt förordna, att Gفورus må, på vederbörande rektors förslag, medgifwa lärjungarne i sjette och sjunde klasserna af stiftets högre elementarläroverk befrielse från tillhimmans sex läse- och öfningstimmar i weckan under den tid de i nådiga Cirkuläret den 23 Mars 1870 förefrisna öfningar för bibringande af en utsträckt frigsbildning wid nämnda läroverk försiggå.

För att winna närmare upplysning om läroverkens tillstånd och undervisningens gång, hafwa inspektioner under året blifwit verkställda wid elementarläroverken i Skara, Luleå, Ekfjö, Piteå, Sundswall, Wadstena och Wernamo, samt wid Katarina elementarläroverk i Stocholm och pedagogien i Grenna.

Under nästlidet är hafwa 32 lärarekandidater börjat genomgå det för kompetens till läraretyhlor wid elementarlärowerken förefkrifua profår.

Med anledning af hos Rikets Ständer gjorda framställningar i fråga om förvaltningen af de genom Margareta Switfeldts år 1664 upprättade och af Kongl. Maj:t fastställda testamente till förmån för studerande wid Göteborgs gymnasium donerade hemman och lägenheter, som utgöra den så kallade Kongl. och Switfeldtska Stipendii-inrättningen, samt om åtgärder till förbättring af den betryckta ställning, hwari åboerna å dessa hemman sig befunne, i hwilket afseende förefslagits, bland annat, att hemmanen måtte under eganderätt till åboerna upplåtas, hafwa Rikets Ständer i underdånig skrifwelse den 20 Maj 1857 hemställt, att Kongl. Maj:t täktes förordna om utredning af Stipendii-inrättningens och åboernas ömsesidiga förhållanden, samt, i händelse derigenom ådagalades, att åboerna ej finge åtnjuta de rättigheter, hwilka genom Switfeldtska testamentet och gällande stadgar blifwit dem tillförsäkrade, widtaga åtgärder till deras förfättande i en med rättwisa och billighet öfwerensstämmande belägenhet, åfwenfom i nåder tillse, om och i hwilken utsträckning förfäljning till skatte af nämnda hemman lämpligen kunde åstadkommas. Sedan underdåniga utlåtanden i ämnet blifwit afgifna utaf Kuratorerna öfwer Stipendii-inrättningen, Domkapitlet i Göteborg, Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Göteborgs och Bohus län, Justitie-Kanslersembetet och Kammar-Collegium, samt efter det slutligen Kuratorerna i underdånig skrifwelse den 10 Januari 1870 gjort framställning derom, att nådiga Kungörelsen den 8 Maj 1863, angående utwidgad frihet i afseende på kronohemmans öfwerlåtelse, finge i häuförliga delar tillämpas på Stipendii-inrättningens hemman, och underdåniga yttranden häröfwer från wederbörande inkommit, har Kongl. Maj:t den 9 nästlidne December låtit ärendet sig föredragas och derwid

ansett Sig icke kunna bifalla förslaget om nämnda hemmans och lägenheters upplåtande under eganderätt till åboerna; men i anledning af Stipendii-kuratorernas, utaf samtliga deröfver hörda myndigheter understödda framställning förklarar, att åborätt till hemmanen må, under vilkor som kunna finnas lämpliga, få af åborättens innehafware öfverlåtas på annan än medlem af gamla åbestammen, samt att åborätten må kunna för åboens gäld tagas i mät och excecutive försäljas, under de särskilda vilkor som Kuratorerna framdeles komme att underställa Kongl. Maj:ts pröfning; hvarjemte, beträffande ett af Kuratorerna afgifwet förslag till stadgar för Stipendii-inrättningen, och i sammanhang dermed de dels af åboer, dels och af Rikets Ständer gjorda framställningar rörande åboernas behandling och rättigheter, Kongl. Maj:t anbefalt Kuratorerna att taga frågan om Stipendii-inrättningens förvaltning i des helhet under ytterligare handläggning och med fullständigt förslag derutinnan till Kongl. Maj:t inkomma.

Sedan Rikets Ständer, hwilkas uppmärksamhet blifwit fäst å de olägenheter, som ansetts föranledas deraf att de så kallade Wisingsö skolegodshemman icke finge skatteköpas, på sätt för kronohemman i allmänhet wore medgifwet, uti underdånig skrifvelse den 11 April 1863 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, em och på hvad vilkor åboerna å dem bland nämnda hemman, som wore af krononatur, kunde förwärfwa eganderätt till dessa hemman, ware sig genom skatteköp i wanlig ordning, eller på annat sätt, och efter det i anledning häraf Skolegodsfogden, Domkapitlet i Wexjö, Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Sönköpings län, Kammar-Collegium och Justitie-Kanslersembetet afgifwit infortrade utlåtanden, har Kongl. Maj:t, wid ärendets föredragning den 9 nästlidne December, wäl funnit de af Riksdrotjet Grefwe Per Brahe gjorda förordnanden, genom hwilka ifrågawarande hemman gifwits

till Wisingsö skolor, så mycket mindre utgåra hinder för skatteförsäljning af samma hemman, som, efter det de kommit Söndöpings skola till godo, genom nådigt Bref den 12 November 1819 uttryckligen förklarats, att dessa af Grefve Brahe öfverade hemman, hvilka sedermera blifwit af Konung Carl XI till Kronan indragna, men af honom till skolorna återfänkta, icke kunde anses för någon grefslig Brahesk, utan wore en konglig donation ad pios usus; men ej funnit skäl att i anledning af Rikets Ständers framställning i öfrigt meddela vidare yttrande, än att, derest innehafware af stadgad äborätt till Wisingsö skolegodshemman utaf krononatur hos Domkapitlet framställer anbud om skatteköp deraf, som Domkapitlet finner wara för Wisingsö=sonden och dess ändamål förmånligt, Domkapitlet eger att derom hos Kongl. Maj:t göra anmälan.

Höfterminen 1871 uppgick elevernas antal wid folkskolelärare=seminarierna till 588 och wid folkskolelärarinne=seminarierna till 192, eller tillsammans 780. Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 146 manliga och 47 qwinliga elever, således tillsammans 193, fullständig afgångsexamen.

Folkskole-
undervisning.

De färskilda afdelningar för småskolelärarinnors bildande, hvilka med nådigt tillstånd blifwit anordnade wid seminarierna i Stockholm och Skara, hafwa under år 1871 fortfarande varit i verksamhet.

Wid seminarierna i Umeå och Carlstad har under nästlidet år färskildt tillfälle varit beredt för äldre folkskolelärare att erhålla fortsatt undervisning. På det förra stället hafwa 24 och på det senare 52 färdiga lärare begagnat sig af denna undervisning.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

7

Riksdags=Berättelsen.

Kongl. Maj:t har förordnat, att undervisningen i trädgårdsfförelse skall fullständigare ordnas wid folkskolelärare-seminariet i Wexjö, och Domkapitlet derstädes har erhållit nådig befallning att widtaga förberedande åtgärder för sådant ändamål.

Efter erhållet uppdrag har Chefen för den inom Ecclesiastik-Departementet bildade afdelning för ärenden angående folkundervisningen år 1871 verkställt inspektion wid seminarierna i Stockholm, Upsala, Skara, Wexjö och Göteborg.

Af de för åren 1869—1871 förordnade folkskole-inspektörer hafwa berättelser om folkundervisningen under nämnda tid blifwit till Ecclesiastik-Departementet ingifna.

Chefen för Ecclesiastik-Departementet har, efter erhållet nådigt uppdrag, för närmaste inspektionsperiod, som kommer att omfatta åren 1872—1876, utfett sakkunnige män att i egenkap af inspektörer, hwar och en inom bestämdt område, besöka derstädes befintliga skolor, samt om deras tillstånd och behof afgifwa berättelser, så wäl efter hwarje års förlopp till wederbörande Domkapitel, som ock efter fem år i ett sammanhang till Ecclesiastik-Departementet. Inspektörernas antal, som wid början af förra inspektionsperioden utgjorde 44 och under tiden blifwit ökad till 46, utgör för närwarande 48, af hwilka 8 äro förordnade för Hernösands stift, 6 för hwartera af Upsala och Lunds, 5 för Göteborgs, 4 för hwartera af Linköpings, Skara, Strengnäs, Westerås och Wexjö, samt en för hwartera af Kalmar, Carlstads och Wisby stift.

Rörande folkskolewäsendets tillstånd wid slutet af år 1870 äro sammandrag utaf Skolrådets berättelser till Ecclesiastik-Departementet ingifna. Enligt dessa berättelser funnos wid nämnda tid i hela riket

utom Stockholms stad 10 högre folkskolor, 3,432 egentliga folkskolor, af hvilka 2,268 woro fasta och 1,164 flyttande, samt 3,676 småskolor, eller till sammans 7,118 folkundervisningsanstalter. Antalet barn inom skolåldern utgjorde 682,623, och af dessa undervisades 207,584 i fasta, 153,928 i flyttande folkskolor, 186,883 i småskolor, 210 i högre folkskolor, 7,302 wid allmänna läroverk, 22,395 i enskilda skolor, samt 85,943 i hemmet; 2,537 hade saknat undervisning till följd af naturfel, och 15,841 af annan anledning. Wid afgang från skolan hade 46,112 barn undergått pröfning, och 24,315 efter slutad skolgång begagnat fortsatt undervisning.

Folkskolorna i Stockholm bestodo, enligt Öfwerstyrelsens berättelse, år 1870 af 195 "afdelningar" med 197 lärare. Antalet barn, som der undervisades, utgjorde 7,200, af hvilka 3,224 tillhörde första, 3,594 andra och 382 tredje klass.

Rougl. Maj:t har år 1871 bewiljat bidrag af allmänna medel åt 26 församlingar för att höja 32 examinerade lärares löner till det stadgade minimibeloppet, och åtnöto under nämnda år till sammans 1,402 församlingar anslag till detta ändamål för 1,950 lärare. — Understödd för att höja examinerade lärares löner öfwer minimibeloppet har samma år tilldelats 43 församlingar för 53 lärare, och erhöilo då till sammans 561 församlingar för enahanda ändamål understödd åt 678 lärare.

Till folkskoleväsendets utveckling och förbättring hafwa under nästlidet år bidrag af allmänna medel blifwit anvisade åt 89 församlingar för att uppehålla 108 småskolor och aflöna 4 biträdande lärare. Anslag för nämnda ändamål bewiljades under året till sammans 1,376 församlingar för 3,005 småskolor och till 273 biträdande lärares aflöning.

Samma år hafwa 442 församlingar, som i anseende till medellöshet ej kunnat bekosta aflöning till erforderligt belopp åt sina folkskolelärare, erhållit särskilda bidrag af det för sådant ändamål bewiljade anslag.

Sedan den sift församlade lagtima Riksdagen, uppå Kongl. Maj:t:s nådiga framställning, bewiljat såsom bidrag till aflönande af lärare och lärarinnor wid folkskolor och småskolor ett årligt anslag, utgörande, tillsammans med de för samma ändamål tillförne anwijade belopp, 1,100,000 riksdaler, att från och med 1872 utgå, har Kongl. Maj:t genom Kungörelse den 22 Juni sifflidne år dels stadgat, att den årliga lönen för hwarje examinerad ordinarie lärare eller lärarinna wid folkskola, som i denna egenkap oförwitligen tjenstgjort i tio år, skall, utom husrum, wedbrand och kostoder, utgöra 500 riksdaler, dels ock meddelat föreskrifter rörande grunderna för berörda anslags användande; hwarefter Kongl. Maj:t den 29 nästlidne December förordnat om sättet för utbekommande af de bidrag, hwilka skoldistriktet ega att för ifrågawarande ändamål af statsmedel undfå.

I ändamål att för nedsatt pris aflåtas till folkskolorna och kostnadsfritt tilldelas folkskolelärare-seminarierna, blifwer innewarande år följande nya undervisningsmateriel att tillgå: Atlas till bibliska historien jemte beskrifning; Wäggharta öfwer norra Swerige, samt andra kursen af Wäggtaslor för undervisningen i teckning jemte beskrifning.

I anledning deraf, att folkskoleafgiften skall från och med innewarande år såsom statsinkomst uppföras och således icke widare tillkommer de särskilda kommunerna, har Kongl. Maj:t, genom nådig Kungörelse den 29 sifflidne December, med ändring af 10 § i det för folkskolelärar-

nes pensionsinrättning gällande reglemente, förordnat om sättet för upp-
börden af de pensionsafgifter, som skola till inrättningen erläggas.

Enligt den af Direktionen öfver nyssnämnda pensionsinrättning af-
gifna berättelse för 1870, egde wid detta års slut 2,199 skoldiffrigt del-
aktighet i inrättningen för tillsammans 2,934 folkskoleläraretjenster. In-
rättningens kapitalbelopp uppgick wid nämnda års utgång till 507,704
riksdaler 73 öre.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter
för medellösa döfstumma barn afsedda anslag hafwa under sifflidet år
bidrag bewiljats åtta sådana anstalter, nemligen i Stockholm (den så
kallade Dystra Skolan), Göteborg (en i förstaden Haga och en å Nya
Warfwet), Carlskrona, Hernösand, Hjorteds socken i Linköpings stift,
Munktorps socken i Westerås stift och Stenbrohults socken i Werö stift.
Antalet af de wid nämnda anstalter wårdade och underwisjade barn upp-
gick under året till 208.

Uppfostrings-
anstalter för
döfstumma
barn.

Medelst lemnade understöd af anslaget till resestipendier samt läro-
böckers och lärda werks utgifwande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt
förtjente wetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor och dels till
allmängörande af deras lärda arbeten. — För de medel, som anwisats
till offentliggörande af handlingar, hwilka äro af wigt för fäderneslan-
dets historia, har Riksarkivet utgifwit femte bandet af konung Gustaf
I:s Registratur, omfattande året 1528, och börjat utarbetningen af denna
urkundsamplings sjetta band; hwarförutan första bandet af en samling
Swenska kyrkolagsförslag från reformationstiden intill medlet af 1600-
talet redan är färdigtryckt och ofördröjligen utkommer, samt tredje bandet

Wetenskap,
antiquiteter
m. m.

af en förteckning öfwer arkivets pergamentsbref befinner sig under tryckning. — Den kommitté, som år 1868 förordnades att ombesörja fortsatt utgifwande af den samling källskrifter till fäderneslandets historia under medeltiden, hwaras allmängörande blef genom nådigt Bref den 7 Februari 1816 besludad och hwaraf första och andra bandet, med titel: *Scriptores rerum Suecicarum medii ævi*, derefter från trycket utkommo, har nu för de till ändamålet anwisade medel utgifwit andra afdelningen af denna samlings tredje band, hwarefter Kongl. Maj:t bewiljat anslag till arbetets fortsättning.

Sedan det under några föregående år af Riksdagen bewiljade särskilda anslag åt en Antiquitets-intendent upphört att utgå, hafwa år 1871 de åligganden, som dittills varit Antiquitets-intendenten uppdragna, blifwit af Witterhets- Historie- och Antiquitets-Akademien fördelade på hennes två extra ordinarie Amanuenser, hwilka, enligt Akademiens anvisning, företagit forskningsresor i Skåne, Westergötland och Bohuslän samt på Gotland och i hufwudstadens grannskap. — Utaf anslaget till uppsökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfwer sådana har bemälda Akademi nästlidet år lemnat understöd åt enskilda forskare för att anställa undersökningar i Upland, Södermanland, Westmanland, Öster- och Westergötland.

Med anledning af Wetenskaps-Akademiens samt Witterhets- Historie- och Antiquitets-Akademiens gjorda framställning om önskligheten deraf, att de förråd utaf etnografiska föremål, nemligen drägter, wapen, husgeråd m. m., hwilka finnas i Akademiernas förwar, måtte sammanföras och i en lämplig lokal ordnas till ett Etnografiskt Museum, har Kongl. Maj:t förordnat om en lägenhets upplåtande för ifrågavarande ändamål.

Efter det att Riksdagen bewiljat anslag till ny byggnad för Kongl. Kongl. Biblioteket. Biblioteket, med wilkor af åtskilliga förändringar i den ursprungliga byggnadsplanen, och Öfwer-Intendentsambetet på nådig befallning verkställt den omarbetning af förslagsritningarna, som utaf de beslutade ändringarna påfallats, hafwa desfa omarbetade ritningar blifwit af Kongl. Maj:t gillade och fastställda.

Sedan Kongl. Maj:t, i anledning af Riksdagens framställning, Fattigwård. låtit utarbета förslag till ny förordning angående fattigwården och deröfwer infordrat yttranden af Kamrarrätten och Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafwande i länen, hwarefter järskilde kommitterade granskat desamma och afgifwit förnyadt förslag i ämnet, har ett ytterligare förslag till fattigwårdsförordning blifwit inom Eklesiastik-Departementet uppgjort, hwilket öfwerlemnats till utlåtande af Riksdagen, som för sin del antagit desamma med några derwid uppgifna förändringar; och har Kongl. Maj:t derefter, med upphäfwande af Förordningen den 13 Juli 1853 angående fattigwården i riket, under den 9 Juni nästlidet år utfärdat ny författning rörande denna angelägenhet; hwarjemte, då, enligt den nya förordningens 13 § 1 mom., det åligger fattigwårdsstyrelse, bland annat, att i fråga om fattigwården afgifwa statistisk redogörelse jemlikt de föreskrifter Kongl. Maj:t låter meddela, Chefen för Statistiska Central-Byrån erhållit befallning att inkomma med förslag till stadganden i sådant afseende.

Sedan, uppå Kongl. Maj:ts nådiga framställning, Riksdagen medgifwit, att af det under riksstatens åttonde hufwudtitel uppförda anslaget "för fattigwården i allmänhet" må, i mån af behof, utbetalas godtgörelse för understöd, som af wederbörande lemnas till nödortigt uppehälle

under högst fjorton dagars tid åt arbetsföre, men nödstälde Swenske medborgare, hwilka af myndighet utom riket aflemnas å Swenssk gränsort, der de icke hafwa sitt hemwist, har Kongl. Maj:t, genom Kungörelse den 9 Juni 1871, meddelat föreskrifter i afseende på ersättningen för ifrågawarande understöd.

Provincial-
läkarewården
m. m.

Efter det att Riksdagen bewiljat anslag till löner åt två nya Provinciaalläkare, som borde anställas inom orter af riket, der sådana läkarebefattningar ansåges wara mest behöfliga, under wilkor att inwånarne i hwarje distrikt skulle på egen bekostnad anskaffa och underhålla lämplig bostad åt läkaren wid den för honom bestämda station, har Kongl. Maj:t, enligt Sundhets-Collegii förslag, förordnat om de nya Provinciaalläkarnes anställande, den ene i nordwestra delen af Herjedalen med tjänstedistrikt af Hede pastorat och tingslag samt station i Hede kyrkoby, den andre inom Westerbottens län med distrikt af Asele, Wilhelmina, Fredrika och Dorothea socknar samt station i Asele kyrkoby.

Sedan Stockholms Sundhetsnämud beslutat att från och med den 1 April 1871, då den för dittills warande fattigläkarne i hufwudstaden bestämda tjänstgöringstid af tre år gått till ända, i kommunens tjenst anställa tio distriktsläkare, har Kongl. Maj:t bewiljat innehafwarne af dessa läkarebefattningar tjänstårsberäkning lika med civille läkare i statens tjenst, på de i nämnda Kungörelsen den 17 Oktob. 1840 och Kongl. Brefwet den 16 September 1865 föreskrifna wilkor. Rättighet till dylik tjänstårsberäkning har jenuväl medgifwits en å Dalarö i Stockholms län stationerad, en för Färentuna härads inom samma län anställd samt en af Carlshoga församling i Drebro län antagen distriktsläkare.

Ett hjeffftändigt apotek med personligt privilegium har blifwit be-
slutadt, att anläggas inom Mölndals by i Fäpbergs socken af Göteborgs
och Bohus län, med wilkor att apoteksrörelsen derstädes må fortjara en-
dast för den tid legitimerad läkare finnes på platsen anställd.

Apoteks-
wäsendet.

Uppå gjorda underdåniga framställningar har Kongl. Maj:t tillåtit,
att å hwardera af följande platser, nemligen: wid Lössfa bruk i Upsala
län; inom Törlanda socken i Göteborgs och Bohus län; inom Rams-
bergs socken i Drebvo län, och i granfkapet af stationen för provincial-
läkaren i Bodums distrikt inom Wester-Norrlands län, så länge legiti-
merad läkare derstädes är anställd, ett medikamentsförråd må af någon
närboende apoteksinnehafware, som kan finnas dertill willig och lämplig,
hållas allmänheten till handa, på föreskrifna wilkor, genom en af Sund-
hets-Collegium godkänd föreståndare.

Wid 1869 års utgång uppgick barnmorsfornas antal i hela riket
till 1,840, af hwilka 125 woro bosatta i Stockholm, de öfriga i andra
städer och på landsbygden. Under loppet af år 1871 hafwa 94 barn-
morske-elever blifwit wid rikets tre läroanstalter underwisade i allmänna
förlofningskonsten och, efter med dem anställdt afgangsförhör, förklarats
berättigade att utöfwa barnmorskeyrket. Bland dem hafwa 48 utgått
från Stockholms läroanstalt, 32 från Göteborgs och 14 från Lunds.
Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafwa i Stockholm 49 och i Gö-
teborg 22, hwilka samtliga gjort sig wäl kända för insigter och färdighet
i den egentliga barnmorskekonstens utöfning, äfwenjom för pålitlighet och
ett hedrande uppförande, ytterligare erhållit underwisning i den instru-
mentala förlofningsläran, och, sedan de wid anställdt förhör befunnits

Barnmorske-
wäsendet.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 1:a Saml. 1:a Afd.

8

Riksdags-Verättelsen.

derutinnan ega behörig sfficklighet, förklarats berättigade att under wisja wilkor utöfwa jemwäl denna del af förlofningskonsten.

Skydds-kopp-
ympningen.

Antalet vaccinerade barn steg år 1870 till 88,738. För nitist och sfficklig utöfning af skydds-koppympningen utdelades belöningar, dels i medaljer, dels i penningar och dels i vaccinations-instrumenter, till 116 personer.

Veterinär-
wäsendet.

Med anledning deraf, att det Franska wigt- och måttsystemet varit wid läkemedels förskrifwande, tillredning och expedierande begagnadt från början af år 1870, då äfwen den af Kongl. Maj:t fastställda fjunde upplagan af Swenska Farmakopén blef till esterrättelse gällande, har Sundhets-Collegium funnit nödigt att låta öfwerse och i öfwerensstämmelse härmed omarbete den genom nådiga Brefsret den 28 Augusti 1863 gillade Veterinär-Farmakopén. Det sålunda utarbetade förslaget till tredje upplagan af sistnämnda Farmakopé har Kongl. Maj:t fastställt att gälla till esterrättelse från och med innewarande år.

Wid Veterinär-institutet i Stockholm uppgif år 1870 lärjungarnes antal till 25. Sju lärjungar aflade fullständig examen, och två afgingo till annat yrke. Utom institutets elever, hafwa 16 personer erhållit underwisning i hofbeslagskonsten.

Wid Veterinär-inrättningen i Skara utgjorde år 1870 lärjungarnes antal 30, bland hwilka 6 aflade utgångsexamen. Utom inrättningens elever hafwa 16 personer, på Skaraborgs läns Hushållnings-sällsks beshofnad, erhållit underwisning i hofbeslagskonsten.

sig tilldragit sedan sista lagtima Riksdag.

59

Kongl. Maj:t förblifwer Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest
städse wälbewägen. Stockholms Slott den 17 Januari 1872.

C A R L.
(L. S.)

AXEL ADLERCREUTZ.
